

Datum 2017-01-17 Diarienummer KSN-2015-1907

Kommunfullmäktige

Landsbygdsprogram för Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta landsbygdsprogram för Uppsala kommun enligt **bilaga 1**.

Anmäls att kommunstyrelsen för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige antar Landsbygdsprogram för Uppsala kommun, beslutat

att anta handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsprogram 2017 med inblick 2018 enligt **bilaga 2**,

att godkänna remissredogörelsen enligt **bilaga 3**, samt

att uppdra till kommunledningskontoret att i gemensam beredning med berörda nämnder och bolag utveckla metoder för att arbeta med delgeografiska utvecklingsfrågor, enligt föredragningen.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt, Mats Gyllander, Carolina Bringborn Anadol (alla M), Anna Manell (L), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig till förmån för egna yrkanden enligt **bilaga A** och avger reservation enligt **bilaga B**.

I avgörandet deltagande

Marlene Burwick (S), Maria Gardfjell (MP), Fredrik Ahlstedt (M), Erik Pelling (S), Caroline Hoffstedt (S), Ulrik Wärnsberg (S), Loa Mothata (S), Rickard Malmström (MP), Ilona Szatmári Waldau (V), Mats Gyllander (M), Carolina Bringborn Anadol (M), Anna Manell (L), Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD), Simon Alm (SD)

Uppsala 14 december 2016

Marlene Burwick/Ingela Persson

Sammanfattning

Landsbygdsprogrammet är en del av det strategiska landsbygdsarbetet för att Uppsala ska bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Utgångspunkten i programmet är att det ska vara möjligt

att bo, verka och leva på landsbygderna. Fyra insatsområden identifieras. Dessa är bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv, service och infrastruktur samt ett lokalt engagemang.

Ärendet

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2015 har stadsbyggnadsförvaltningen fått i uppdrag att ta fram ett kommunalt landsbygdsprogram. I Mål och budget anføres att Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.

Landsbygdsprogrammet är en del av arbetet med att nå kommunfullmäktiges mål, och följer intentionerna i kommunens andra styrdokument. Landsbygdsprogrammet är tätt kopplat med översiktsplanen för Uppsala kommun 2016.

Föredragning

Förslaget till landsbygdsprogrammet syftar till att sätta ramarna för kommunens arbete med landsbygdsutveckling och generera goda exempel på samarbetsformer mellan kommunen, andra myndigheter och landsbygdsnätverken. Kommunen avser också att skapa goda kommunikationskanaler för att förstärka kommunens synlighet på landsbygderna liksom landsbygdernas synlighet inom kommunen samt vara föregångare i en hållbar och ansvarsfull landsbygdsutveckling.

En viktig utgångspunkt att beakta i Uppsala kommuns landsbygdsarbete är att skapa en dynamisk landsbygd med bra förutsättningar för grundläggande service och ett bra klimat för företagande och föreningsliv. Kommunen har och ska fortsätta att ha en aktiv roll i den kontinuerliga dialog som sker i samarbete mellan myndigheter och de som bor, verkar och lever på landsbygderna.

Kraven på samhället ökar. Det handlar om ett behov av en ökad självförsörjningsgrad av hållbar mat- och energiproduktion, klimatpositivitet, minskat bilberoende, ökat bostads-byggande, ökad tillväxt och att alla individer ska ha goda möjligheter att integreras i samhället och att ett hållbart engagemang skapas. I stora delar av kommunen ökar befolkningstillväxten men samtidigt har den platsbundna offentliga och kommersiella servicen på orterna minskat.

För att nå målet att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner samt skapa möjlighet till att möta dessa utmaningar föreslås att kommunen framför allt ska satsa på följande fyra fokusområden:

- bostadsbyggande
- näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv
- service och infrastruktur
- lokalt engagemang

I landsbygdsprogrammet är utgångspunkten att man ska kunna bo, verka och leva på landsbygderna samt bidra till en sammanhållen, långsiktig och hållbar utveckling.

Remissförfarande

Landsbygdsprogrammet var ute på remiss under tiden 22 augusti till 31 september. Remissen gick ut till de föreningar som har varit aktiva i kommunstyrelsens landsbygdsforum. Att komma med synpunkter på landsbygdsprogrammet var också tillgängligt för alla som var intresserade av detta.

Förutom detta har en remisskonferens anordnats för nämnder och bolag. Till remisskonferensen var tre representanter från nämnden och kommunala bolagsstyrelser inbjudna.

Många har ställt sig positiva till förslaget och ser gärna ett framtida samarbete tillsammans med kommunen. Det många har lyft angående programmet handlar främst synpunkter gällande cykelvägar, kollektivtrafik och bostadsbyggande. Det har också kommit in många kommentarer gällande ansvarsfördelning och hur landsbygdsprogrammet ska genomföras.

Bo

För att kunna bo på landsbygden är det viktigt att skapa möjligheterna med att bo på landsbygd både som ung, gammal, ensam eller med familj. För att möta efterfrågan och skapa beredskap för en befolkningsökning är det också viktigt att skapa en större funktions-blandning på landsbygden. För att möjliggöra detta ska kommunen och kommunkoncernen ska ha ständig planberedskap, tomtoberedskap och markberedskap i de prioriterade tätorterna samt en kommunkoncern som ska ha beredskap för att åstadkomma bostadsbyggande utöver småhus.

Verka

I landsbygdsprogrammet tar Uppsala kommun även ansvar för att skapa förutsättningar för nya jobb samt skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel. För att företagare på landsbygderna bättre förutsättningar ska kommunen framför allt arbeta med att öka nöjdheten med den kommunala servicen bland företagare samt ha markberedskap för verksamhetsmiljöer.

Leva

Tillgången till kollektivtrafik och service är viktiga frågor för de som bor, verkar och lever på landsbygderna. Kollektivtrafiken och tillgång på cykelvägar är också något av det mest frekventa i remissvaren. För att möta denna efterfrågan ska kommunen framför allt arbeta med att etablera och/utveckla nya servicelösningar där det idag är brist. Vidare öka möjligheten till ett hållbart och- och kollektivt resande samt skapa förutsättningar för en högre anslutningsgrad av fiber.

Genomförande

Genom att använda en hållbar utveckling som drivkraft skapas en positiv utveckling på landsbygden. Det kan exempelvis handla om att skapa nya innovationer i den lokala livsmedelskedjan. För att skapa större förankring, delaktighet och utveckling på landsbygden är ett delgeografiskt perspektiv viktigt. Det finns stora vinster genom samordna nämndernas och bolagens insatser, dels för att uppnå synergieffekter och effektivitet men också kunna och erbjuda våra invånare en mer integrerad samhällsnytta.

Att ha ett delgeografiskt perspektiv i utvecklingsfrågorna kan göra att man skapar synergieffekter mellan nämnder, föreningsliv och företagare. Det handlar om att skapa en helhetsbild över hela utvecklingen över ett visst område och tillsammans hitta lösningar för en positiv utveckling. Exempelvis kan det innebära att man kan hitta lösningar för gemensam matlagning och distribution av olika varor.

Detta stämmer också väl överens med Uppsalapinciperna i översiktsplan 2016. Ett delgeografiskt sammanhang utgår från platsen. Kommunen får möjlighet att samordna investeringar och samverka mer med företagare och föreningslivet. För att lyckas med intentionerna gällande,

service och hållbar utveckling är det viktigt att sätta detta i ett rumsligt sammanhang kopplat till det traditionella samarbete som redan finns i bygderna.

Jämställdhetsperspektivet

I arbetet med landsbygdsprogrammet har jämställdhetsperspektivet implementerats genom att det underlag i form av undersökningar, statistik och bakgrundsmaterial som tagits fram har varit könsuppdelat. Detta har gett en bild av att det finns skillnader mellan kvinnor och män framförallt inom företagandet och i föreningslivet. I utvärderingar av det svenska landsbygdsprogrammet får i allmänhet män till en större del av de stöd som finns. Enligt undersökningar som Hela Sverige ska leva har gjort är det också tydligt att kvinnors- och mäns engagemang ser olika ut.

För att följa att landsbygdsprogrammets åtgärder och aktiviteter svarar mot både kvinnor och mäns behov och preferenser så kommer könsuppdelad statistik tas fram när det gäller dessa indikatorer och nyckeltal där det är möjligt. Landsbygdsprogrammet syftar också till att skapa förutsättningar för att en samarbetsstruktur där män, kvinnor och unga deltar i lika hög utsträckning. Målen inom detta område kommer också mätas könsuppdelat så att de uppfylls i lika hög utsträckning för kvinnor som för män och där det går att mäta ungas nöjdhet eller andra indikatorer kommer det också att göras för att säkerställa att barn och ungas behov och preferenser av landsbygdsutveckling tas hänsyn till.

Barnperspektivet

För att ta del av barnens perspektiv på landsbygden har besöks gjorts på Vattholma fritidsgård och Skuttunge skola. Perspektivet unga på landsbygd är också en tydlig satsning i det arbete som Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling genomför.

Handlingsplan för 2017

Handlingsplanen för Uppsala kommuns landsbygdsprogram ska årligen revideras och tar upp ansvar och uppföljning. Under 2017 ska kommunen främst prioritera innovativa servicelösningar, arbeta med att stärka den lokala demokratin på landsbygderna genom förbättringspromenader samt skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel genom att arbeta med en lokal cirkulär livsmedelskedja. Vidare ska kommunen arbeta med att stärka bostadsbyggande i de utpekade orterna i översiktsplanen genom att analysera förutsättningar och se över möjligheterna för hur bostadsbyggandet kan ske. Ett annat viktigt arbete för att skapa en positiv utveckling på landsbygderna är att implementera ett delgeografiskt perspektiv. Detta arbete ska påbörjas 2017. Flera av dessa projekt kräver medverkan från ett flertal nämnder och i samarbete med externa parter.

Ekonomiska konsekvenser

Insatser kopplade till föreslaget landsbygdsprogram och handlingsplan prövas i den långsiktiga investeringsplanen och avgörs årligen i mål- och budgetprocessen. Övriga insatser ska prioriteras inom befintlig budgetram. Positiva effekter förväntas i form av synergier genom samarbete mellan nämnderna, samt genom ett ökat antal arbetstillfällen

Bilaga A

Fredrik Ahlstedt yrkar, med instämmande av Mats Gyllander, Carolina Bringbom Anadol (alla M), Anna Manell (L), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD), på följande ändringar och tillägg:

- att målet om planberedskap för 300 bostäder per år ersätts med ett konkret mål om att bygga 500 bostäder per år,*
- att ett mål införs om att AB Uppsala Kommuns Industrihus och Uppsala Kommuns Fastighets AB ska främja näringslivsutveckling på landsbygden,*
- att ett mål införs om att anlägga större pendlarparkeringar i lämpliga tätorter,*
- att det i landsbygdsprogrammet slås fast att kommunen i samverkan med landstinget och UL ska verka för att anropsstyrd kollektivtrafik införs på landsbygden,*
- att målet om anslutningsgrad av fiber på landsbygden ersätts med ett konkret mål om 98 procents anslutning till år 2025,*
- att kommunens upphandlingsunderlag bör gormas så att närproducerad mat i större utsträckning kan inhandlas (inkluderas under Lokal livsmedelsförsörjning, sidan 6),*
- att en sammanfattning av utvecklingsplanerna för var och en av de 14 prioriterade tätorterna som översiktsplanen beskriver bifogas till kommunfullmäktigebehandlingen av ärendet, samt*
- att de uppföljningskriterier och mål som anges i landsbygdsprogrammets handlingsplan så långt det är möjligt anges kvantitativt, exempelvis ett mål om 100 nya arbetstillfällen per år på landsbygden.*

Anna Manell (L) yrkar därutöver:

- att samtliga 14 prioriterade tätorter under planperioden (2017-2023) ska få en välutvecklad cykeltrafik till och från Uppsala stad och särskilt resecentrum,*
- att en utredning om vilka kommunala förvaltningar som lämpar sig för placering i någon eller några av de 14 prioriterade tätorterna genomförs och att ytterligare minst två enheter flyttar ut under planperioden (2017-2023), samt*
- att ett nytt förhållnings- och arbetssätt i kommunen där de större tätorterna betraktas och behandlas som egna kommuner skapas. Det ska gälla för byggandet men också för näringslivspolitik och företagsetableringar.*

Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD) och Simon Alm (SD) yrkar bifall till Anna Manells (L) andra och tredje att-sats.

Stefan Hanna (C) yrkar därutöver:

- att orterna Vänge, Björklinge, Vattholma och Almunge pekas ut som särskilt prioriterade, och att ett konkretiserande fördjupningsavsnitt om respektive ort förs in i landsbygdsprogrammet, samt*
- att de bygderåd och liknande instanser som finns i många av kommunens mindre orter görs till ständiga remissinstanser i frågor som rör deras bygder.*

Jonas Segersam (KD) yrkar därutöver bifall till Stefan Hannas (C) andra yrkande samt:

- att Kommunen bör ombesörja att laddstolpar finns i de prioriterade tätorterna (sidan 12).*

Simon Alm (SD) yrkar på följande tillägg:

att varje skola på landsbygden garanteras fortsatt drift, samt

att restidskvotens förhållande mellan bil och kollektivtrafik inte ska påverkas genom att bilens framkomlighet försämras till förmån för kollektivtrafik.

Därutöver yrkar Simon Alm (SD) bifall till Fredrik Ahlstedts (M) första, andra, fjärde, femte, sjätte och åttonde att-sats, samt bifall till Stefan Hannas (C) andra yrkande.

Ärende 4, Landsbygdsprogram för Uppsala kommun

Reservation

M, L, C och KD

Vi i Alliansen är positiva till ett landsbygdsprogram som komplement till övriga styrdokument och tycker att det i stort är ett bra program som kommunstyrelsen nu fattat beslut om. Vi hade dock velat se tydligare och kvantitativt uppföljningsbara mål i programmet samt en större ambition för bostadsbyggande på landsbygden. Uppsala är Sveriges största landsbygdskommun med 50 000 invånare utanför Uppsala stad, varav hälften på ren landsbygd. Det är viktigt att kommunen möter den efterfrågan på bostäder som finns på landsbygden genom att ta farm planer och bevilja bygglov. För Alliansen är det viktigt att hela Uppsala kommun utvecklas och att landsbygden fortsätter vara ett attraktivt alternativ för boende och företagande. Därför bör ambitionen höjas till att bygga 500 bostäder per år på landsbygden.

Alliansen anser dessutom att Uppsala kommun behöver bli bättre på att lyfta fram kollektivtrafik med anropsstyrd trafik och större pendlaparkeringar, fiber samt näringslivsutveckling på landsbygden genom mål till kommunens bolag, landsbygdsvänlig upphandling och konkreta mål om fler arbetstillfällen. Konkreta planer för de 14 prioriterade tätorterna som redan finns i översiktsplanen borde också ha bifogats programmet.

Utöver detta

L, C och KD

För att öka landsbygdens livskraft yrkade Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna på att en utredning om utlokalisering av kommunala förvaltningar till prioriterade tätorter görs. Utlokaliserade kommunala förvaltningar ger ökad rörelse dagtid i tätorten genom kommunal personal och kommunens samarbetspartners, samt ett ökat kundunderlag till företag. Att kommunen etablerar sig på orten kan också leda till att flera företag vågar satsa på nyetablering eller att redan existerande företag kan överleva och utvecklas. Dessutom yrkade L, C och KD på ett nytt förhållnings- och arbetssätt i kommunerna där de större tätorterna behandlas som egna kommuner.

C och KD

I arbetet mot en miljövänlig bilflotta är det viktigt att det finns goda förutsättningar för en omställning, därför bör kommunen ombesörja laddstolpar i de prioriterade tätorterna. För att öka inflytandet yrkade vi också att bygderåd och liknande instanser bör bli fasta remissinstanser för de olika delarna i kommunen.

C

Centerpartiet lyfte en oro över att de uppföljningskriterier som listas i programmets handlingsplan är alltför fluffiga och kan nås utan att egentlig utveckling sker. Centerpartiet yrkade därför på ett flertal förändringar för att göra programmets mål skarpare och mer ambitiösa och dess uppföljning tydligare, samt på ett tydligare fokus på orterna Vänge, Björklinge, Vattholma och Almunge i programmet.

UB
R

PA

L

Samtliga prioriterade tätorter ska få en utvecklad cykeltrafik till Uppsala under planperioden eftersom funktionella och trygga cykelvägar inte bara är en stadsangelägenhet utan är viktiga också på landsbygden. De underlättar för barn, ungdomar och vuxna att ta sig till och från skola, jobb och fritidsaktiviteter i de fall då det inte är avståndet utan bristande säkerhet som sätter käppar i hjulen för cykel som transportmedel. Många som bor på landsbygden är klimatmedvetna men tvingas till onödiga biltransporter till följd av bristfälliga cykelvägar och kollektivtrafik.

Fredrik Ahlstedt (M)

Anna Manell (L)

Stefan Hanna (C)

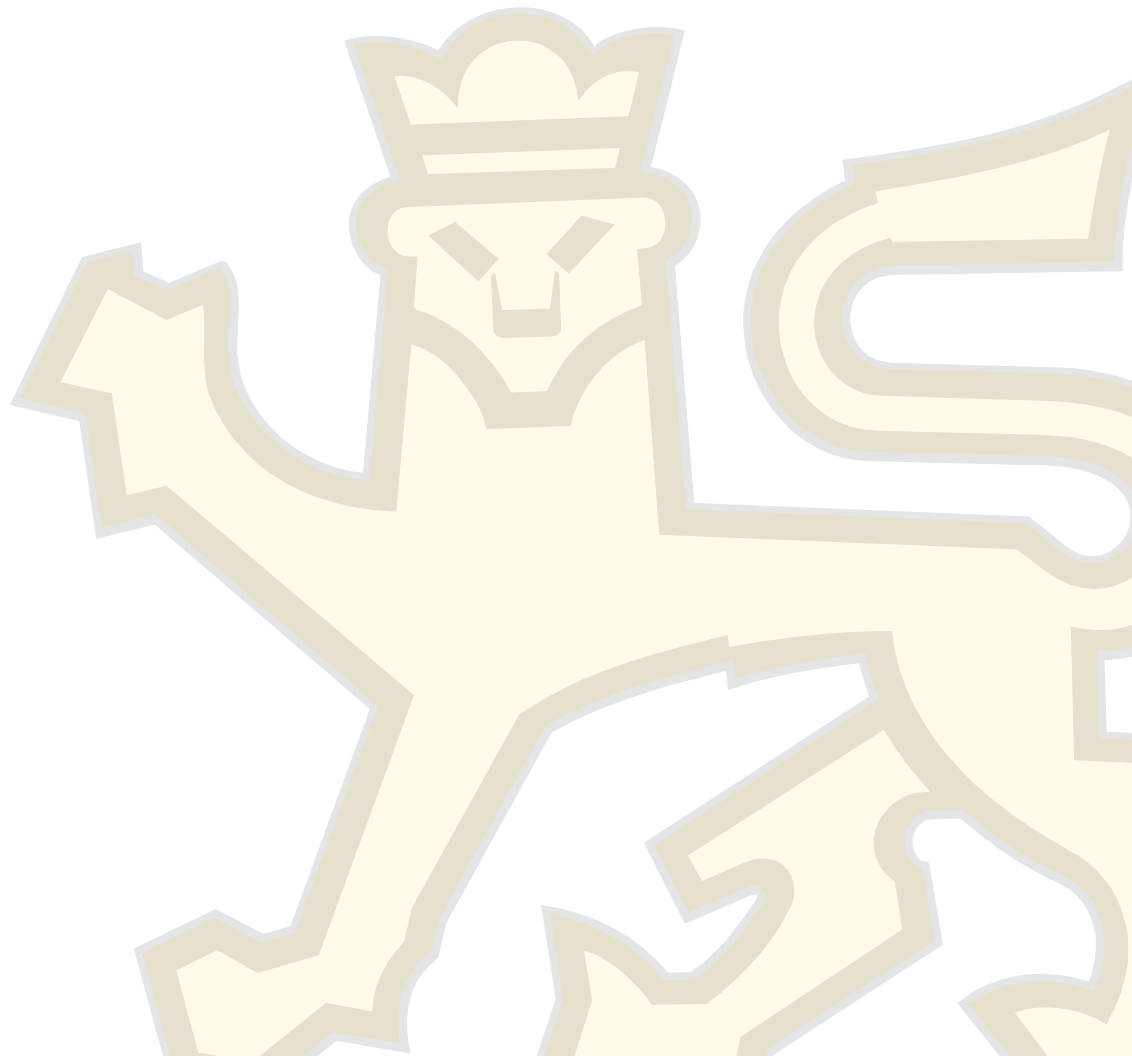
Jonas Segersam (KD)

Ulf
10

HA

Landsbygdsprogram för Uppsala kommun

2017-2023

Innehåll

Landsbygdsprogram för Uppsala kommun	2
Inledning	2
Syfte och definition	2
Omfattning	2
Förutsättningar.....	3
Integrationens möjlighet och betydelse för landsbygden	3
Kommunala mål	3
En av Sveriges bästa landsbygdskommuner.....	4
Bostadsbyggande.....	4
Mål för bostadsbyggande	5
Näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv	5
Jämställdhet	6
Cirkulär ekonomi.....	6
Lokal livsmedelsförsörjning.....	6
Mål för näringslivsutveckling.....	7
Service och infrastruktur.....	7
De prioriterade tätorterna	7
Landsbygderna	8
IT-infrastruktur	8
Mål för service och infrastruktur	8
Lokalt engagemang	9
Mål för lokalt engagemang.....	9
Genomförande	9
Arbetet med Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling.....	10
Relaterande styrdokument med extra bäring på landsbygdsprogrammet.....	10
Externa dokument och pågående arbete	10

Landsbygdsprogram för Uppsala kommun

Som ett inriktningsmål i Mål och budget beslutade kommunfullmäktige den 2-3 november 2015 att Uppsala kommun ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Inledning

Landsbygdsprogrammet beskriver Uppsala kommuns intentioner i ett långsiktigt landsbygdsutvecklingsarbete och är ett övergripande styrdokument. Programmet sätter ramarna för och prioriterar inom kommunens arbete med landsbygdsfrågor. Programmet lägger också grunden till att skapa en samsyn och målbild för vad det innebär att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Med närmare 50 000 invånare på landsbygden är Uppsala Sveriges mesta landsbygdskommun. Med en stor landsbygd och en stor stad finns det möjligheter för att utveckla Sveriges bästa landsbygd. Det är få kommuner som kan erbjuda så varierade livsmiljöer med närhet till en starkt växande arbetsmarknad som Uppsala kan göra.

Tillsammans med Mål och Budget, Översiktsplanen, andra policyer, ramverk och program utgör Uppsala kommuns landsbygdsprogram en helhet för hur Uppsala kommun ska arbeta med landsbygdsutveckling.

Syfte och definition

Syftet med landsbygdsprogrammet är att beskriva förväntade strategier och effekter för hur målet att Uppsala kommun ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner kan uppnås. Programmet är ett övergripande styrdokument för den kommunala organisationen som sätter ramarna för och prioriterar inom kommunens arbete med landsbygdsfrågor.

Landsbygdsprogrammet avser hela kommunen förutom Uppsala tätort (avgränsning enligt översiktsplan). Med landsbygd menas alltså att tätorter med upp till 10 000 invånare definieras som landsbygd. Detta är i enlighet med Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling definition av landsbygd¹.

Omfattning

Uppsala kommun som organisation är inte ensamt ansvariga för utvecklingen på landsbygden. Samsyn och samverkan är nödvändig både lokalt, regionalt och nationellt. Myndigheter, verksamheter, företagare och framför allt föreningar är involverade i landsbygdsutvecklingen. Region Uppsala och Trafikverket är några av de aktörerna som helt eller delvis har ansvar för exempelvis kollektivtrafik, vårdcentraler, cykelvägar eller trafiksäkerhet. Det arbetet sker ofta i samarbete med kommunen.

Landsbygdsprogrammet utgör en grund för att öka samverkan mellan olika parter, skapa goda kommunikations- och informationsflöden samt förstärka kommunens synlighet på landsbygden och landsbygdens synlighet inom kommunen. För en lyckad

¹ Genom medfinansiering i föreningen Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling finns det möjligheter att kanalisera EU-stöd. Mer information om vad leadermetoden är och om Upplandsbygd finns på sida 11 i dokumentet.

landsbygdsutveckling är en väl fungerande och aktiv dialog med de som bor, verkar och lever på landsbygderna en förutsättning.

Förutsättningar

Uppsala behöver dra nytta av att vi blir fler invånare och av det geografiska läget. Vi vill vara en föregångare i en ansvarsfull samhällsutveckling, där närhet, kvalitet, utbud och upplevelse bidrar till de goda livet och Uppsala ska vara en drivande kraft i regionen och världen.

Uppsala har en stark tradition av kunskap, kultur, mångfald och kompetens, med två stora universitet som också skapar en internationell arena. Därtill kan attraktiva livsmiljöer tilläggas, vilket sammantaget bäddar för en levande och dynamisk landsbygd.

Uppsala växer. Till 2050 behöver Uppsala kommun ha en beredskap för 75 000 – 135 000 fler invånare och cirka 70 000 fler jobb jämfört med idag (2016). Befolkningen på landsbygden bedöms öka med 15 000 – 30 000 invånare och kommunen behöver ha en beredskap för 2 000 – 5 000 nya jobb på landsbygden under samma tidsperiod.

En ökad självförsörjningsgrad av mat, vatten och energi är viktigt för att möta framtida samhällsutmaningar och en alltmer osäker omvärld. Lokala ekosystemtjänster behöver synliggöras och förvaltas hållbart. Bostadsbyggande måste öka och tillgängligheten bli bättre. Lokala lösningar på globala utmaningar skapar tillväxt och mervärde. Kraven på social hållbarhet ökar där alla individer ska få goda möjligheter att integreras, utvecklas och vara delaktiga i samhället. Ur ett krisberedskaps- och civilt försvarsperspektiv är framför allt en ökad självförsörjning, stärkta möjligheter till kommunikation, robust infrastruktur och ett starkt civilsamhälle av stor vikt.

Integrationens möjlighet och betydelse för landsbygden

Det finns goda möjligheter att använda integrationen som en drivkraft för samhällsutveckling på landsbygden. Fler människor skapar bättre möjligheter till serviceutveckling och det lokala engagemang som finns på landsbygden skapar goda förutsättningar och möjligheter för en bra integration. Genom att utöka ett bostadsbestånd för människor med olika bakgrund finns det också en möjlighet att bygga fler bostäder i framför allt de prioriterade tätorterna på landsbygderna.

Kommunala mål

För en levande landsbygd är tillgången till infrastruktur en förutsättning. Kommunens mål är att 90 procent av invånarna och företagen ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Även kommunens mål om att bli Sveriges bästa cykelstad är tätt länkat med Sveriges bästa landsbygdskommun och ställer höga krav på tillgängligheten till de regionala stråken och noderna.

Alla kommunala dokument ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och de ungas rätt till delaktighet. I ett landsbygdsperspektiv är det framför allt viktigt med fungerande service, infrastruktur och olika upplåtelseformer av bostäder för att skapa lika möjligheter för både kvinnor och män i alla åldrar.

Ett klimatpositivt Uppsala och en giftfri miljö är några av de övergripande målen som kommunen arbetar för. Det handlar framför allt om förnybar uppvärmning, mer solenergi, en energieffektivare verksamhet och 100 procent ekologiska livsmedel inom offentlig sektor till år 2023. Kommunen ska även vara en av de bästa kommunerna i Sverige på miljö- och klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling. I kommunens styrdokument *Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program* är en av riktningarna att kommunens upphandlingskraft ska användas aktivt för positiv miljö- och näringslivsutveckling. I kommunens vattenprogram finns mål inom; naturligt och rent vatten, attraktivt och tillgängligt vatten samt klimatsäkrad vattenhantering. Det finns även ett uppdrag att ta fram en klimatanpassningsplan för hela kommunen.

Landsbygden har en väsentlig roll i att uppnå de högt uppsatta miljö-, vatten- och klimatmål som kommunen har antagit.

En av Sveriges bästa landsbygdskommuner

Kommunen ska systematiskt belysa olika perspektiv som har eller kan ha konsekvenser för landsbygderna både externt och internt. Framför allt kopplat till jämställdhet och ungas perspektiv. Alla invånare i kommunen ska behandlas likvärdigt, men förutsättningarna kan se olika ut beroende på var i kommunen man bor. Exempelvis kan förutsättningarna och avstånd till samhällsservice se olika ut.

Kvinnor och män ska ha lika förutsättningar, rättigheter och möjligheter att bo och verka på landsbygden. Barn och ungas situation och erfarenheter ska beaktas i landsbygdsutvecklingen. Tillsammans med berörda myndigheter, den privata sektorn och föreningslivet ska kommunen skapa förutsättningar för en samhällsutveckling på landsbygden.

Med utgångspunkt att det ska vara möjligt att bo, verka och leva på landsbygderna är fyra utvecklingsområden prioriterade. Inom dessa områden krävs det särskilda strategier och specifika mål för att Uppsala ska bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

De prioriterade utvecklingsområdena är

- bostadsbyggande
- näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv
- service och infrastruktur
- lokalt engagemang

Dessa fyra utvecklingsområden är specifikt framtagna genom en bred och omfattande dialog tillsammans med föreningslivet på landsbygden och stärks av svaren som kommit in under remissrundan.

Bostadsbyggande

Att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner innebär att man skapar goda förutsättningar för att bygga och utveckla boende- och verksamhetsmiljöer. Det skapar i sin tur bra förutsättningar för en bra basservice. Det är viktigt med olika upplåtelseformer för att

gynna människor med olika bakgrund och ålder. Det behövs många mindre och billiga bostäder eftersom det gynnar boendekedjan och skapar en rotation på bostadsmarknaden. Det har lokalsamhället efterfrågat under en längre tid, framför allt kopplat till bostäder för den äldre generationen. Detta gynnar också både jämlikhet och jämställdhet på landsbygden.

För att kunna möta efterfrågan och skapa beredskap för en befolkningsökning är det viktigt att ha tillgång till hyresrätter, bostadsrätter och bostäder som är anpassade för livets alla skeden. På så sätt får fler möjlighet att bo på landsbygden. Närheten till staden skapar bra förutsättningar för bostads- och verksamhetsutveckling på landsbygden men ska också ställas i relation till den areella näringen och samhällsekonomiska aspekter. Bostadsutvecklingen ska därför främst ske i prioriterade tätorter och i kollektivtrafiknära lägen för att stödja den befintliga servicen.

De prioriterade tätorterna är Almunge, Björklinge, Bälinge, Gunsta, Gåvsta, Jälla, Järlåsa, Knutby, Länna, Lövsalöt, Skyttorp, Storvreta, Vattholma och Vänge.

Mål för bostadsbyggande

- Ständig planberedskap ska finnas som motsvarar en produktion om minst 400 bostäder i de prioriterade tätorterna. Det innebär att kommunen i sin prioritering och tidsplanering av detaljplanarbeten understödjer att planer tas fram i en omfattning som bäddar för nämnda produktionsvolym.
- Tomtberedskap ska kontinuerligt finnas i samtliga av de prioriterade tätorterna där så är möjligt givet teknisk och social infrastruktur. Det innebär att det i merparten av de prioriterade tätorterna alltid ska finnas möjlighet att köpa en tomt för småhusbyggande, av kommunen eller annan aktör.
- Kommunal markberedskap som understödjer de två ovanstående målen. Det innebär att kommunen bör ha egen mark för planläggning och bostadsbyggande när situationen så kräver.
- Kommunen ska ha beredskap att åstadkomma bostadsbyggande utöver småhus i prioriterade tätorter. Det innebär att kommunförvaltning och kommunala bolag aktivt understödjer tillkomsten eller förverkligar i egen regi, där så är rimligt med hänsyn till ekonomi och behov.

Näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv

Att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner innebär att en sammanhållen lands- och stadsutveckling stärks för att ytterligare utveckla de kvaliteter, utbud och upplevelser som landsbygderna kan erbjuda. Det i sin tur kan skapa företagsutveckling inom framför allt gröna jobb som kan bidra till en hållbar utveckling.

Ett livskraftigt lokalt baserat företagande är en viktig förutsättning för en levande landsbygd och viktig för hela kommunens utveckling. Det handlar om att skapa möjligheter för nya företag, fler företagsetableringar och tillväxt i befintliga företag på landsbygden. Närheten till städer som Uppsala och Stockholm skapar goda förutsättningar för att en avsättning av varor skapar en Uppländsk identitet.

Kultur- och (natur) ekoturism har en stor potential och skapar förutsättningar för utveckling av lokal samverkan och olika former av företagande. Boende, restauranger och caféer kan utvecklas i samband med intressanta besöksmål, framför allt i förhållande till det stora intresset för närodlat och närproducerat. Utveckling och tillgängliggörande av kommunens vattenmiljöer skapar attraktionskraft på landsbygden som också bidrar till att bevara och öka ekologiska värden.

För den lokala och regionala utvecklingen är de kulturella och kreativa näringarna viktiga. Det handlar framför allt om fler jobb, turistintäkter, identitetsskapande, en god livsmiljö, att öka upplevelseinnehållet i traditionella produkter samt en diversifiering i näringslivsstrukturen.

Jämställdhet

Jämställdhet inom företagande på landsbygden är framför allt kopplat till bidrag inom det svenska landsbygdsprogrammet. Inom landsbygdsföretagande får män i allmänhet större tillgång till de EU-stöd som finns, framför allt i de mer traditionella landsbygdsnäringarna. Kvinnliga företagare söker i större omfattning andra stöd än för ett traditionellt jordbruk. För landsbygdsutvecklingen är det viktigt att integrera ett jämställdhetsperspektiv inom lantbruk- och skogsbrukssektorn, både kopplat till mark- och ägandefrågor men också i branscherna i sig. Jämställdhet leder till en mer konkurrenskraftig, dynamisk och levande landsbygd.

Cirkulär ekonomi

I ett hållbart samhälle har landsbygderna en viktig roll inom exempelvis energi- och matförsörjning och för återcirkulering av restprodukter i ett slutet kretslopp. Omställningen till förnybar energi innebär goda utvecklingsmöjligheter för exempelvis biodrivmedel, energigrödor, sol- och vindenergi samt förnybar kraftvärme. Närheten till och samarbeten med universiteten i Uppsala ger också bra förutsättningar för att skapa innovation och nya tekniska lösningar. Landsbygd och stad kan stärka varandra när det gäller utbredning och bevarande av speciella arter och miljöer. Ett öppet landskap skapas av ett aktivt brukande som i sin tur leder till ett bevarande av både kultur- och naturlandskapet och biologisk mångfald. Detta är även viktigt med tanke på de utmaningar som de befintliga arterna och miljöerna kan utsättas för med ett förändrat klimat.

Vatten

Klimatförändringen innebär risker för både perioder av torka och höga vattenflöden. Landsbygden har en viktig roll som fördröjande funktion och lagring av vatten i händelse av långa torrperioder. Tillgången till vatten behöver säkras för näringslivet, framför allt för lantbruksnäringen. Rent dricksvatten och hantering av enskilda avlopp är också en av utmaningarna för de som bor och verkar på vissa delar av landsbygderna.

Lokal livsmedelsförsörjning

Nya innovationer i den lokala livsmedelskedjan kan effektivisera utvecklingen i kommunen, skapa nya arbetstillfällen och tillväxt inom livsmedelskedjan. Det kan också öka möjligheten för en ökad krisberedskap inom kommunen och därmed bidra till att stärka det civila försvaret inom kommunen. Utveckling av den lokala livsmedelskedjan främjar även möjligheter för nya och fler typer av verksamheter såsom lokala mikro-bryggerier, bagerier eller

andelsjordbruk. En hållbar och lokal livsmedelskedja skapar också större möjligheter för lokalt och ekologiskt producerad och lagad mat i kommunens verksamheter. Uppsala läns enda naturbruksgymnasium ligger även i och drivs av Uppsala kommun tillsammans med Jällastiftelsen. Här har det utbildats flera generationer av lantbrukare och görs så även idag.

Mål för näringslivsutveckling

- Främja tekniska och sociala innovationer
- Skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel
- Skapa förutsättningar för ett ökat företagande på landsbygderna
- Öka nöjdheten med den kommunala servicen för företagare på landsbygden
- Kommunkoncernen ska ha markberedskap för verksamhetsmiljöer
- Skapa förutsättningar för ökad besöksnäring inom eko(natur)- och kulturturism

Service och infrastruktur

Att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner innebär att vi genom samarbete skapar innovativa, effektiva och smarta sätt att utveckla och behålla servicefunktioner, tillgängligheten och IT- utvecklingen på landsbygderna.

Tillgången till service i orterna och på landsbygderna har i stora delar av kommunen minskat under de senaste decennierna, både skattefinansierad och kommersiell service. Kommunen strävar efter att ge alla kommuninvånare tillgång till trygga, utvecklande, jämställda och kreativa mötesplatser, offentlig och kommersiell service, rekreation, kultur och goda kommunikationer för alla åldrar.

Bilen kommer vara fortsatt viktig för landsbygdsbefolkningen. För ett hållbart resande är det därför viktigt att se till hela perspektivet och att man enkelt ska kunna byta färdmedel längs vägen. Pendlarparkeringar, cykelinfrastruktur, cykelparkeringar och god kollektivtrafik är nyckeln till att skapa förutsättningar för ett hållbart resande.

Basservice i de prioriterade tätorterna

Basservice och andra grundläggande funktioner ska framför allt finnas i och i anslutning till de prioriterade tätorterna, i möjligaste mån i centrala lägen. Kommunen har inte ansvaret för alla funktioner men viljeinriktningen är att det för flertalet prioriterade tätorter på sikt bör finnas är; barnomsorg och skola upp till minst årkurs 3, fritidsverksamhet för barn och unga, biblioteksservice, kulturskola, dagligvaruförsörjning, återvinningsstation, pendlarparkering inklusive cykelparkering, god cykelinfrastruktur, fossilfri drivmedelsförsörjning, tillgång till primärvård, god kollektivtrafik mot Uppsala (med minst 15 minuters-trafik i högtrafiktid, trafikering under hela trafikdygnet och låg resetidskvot i förhållande till bil), parker och andra ytor för lek, motion och rekreation, odlingsytor, god mobiltäckning, möjlighet till bredbandsanslutning och gatubelysning. Det bör också finnas idrottsutrymmen och tillgång på samlingslokaler med scener och teknik som kan utnyttjas av flera aktörer.

Landsbygderna

Det ska vara attraktivt att bo, verka och leva på landsbygden. Kommunen ska arbeta aktivt för att offentlig och kommersiell service kan mötas på landsbygderna och på så vis stärka lokalsamhället på landsbygden. För en jämställd landsbygd är en väl fungerande service och infrastruktur en förutsättning.

Utanför de prioriterade tätorterna ska möjligheterna till utveckling finnas. Bygdegårdarna har en viktig roll som nav i bygderna. I de utpekade servicenoderna i översiktsplanen (Stavby, Tuna, Åkerlänna/Oxsätra, Ramstalund och Jumkil) finns det exempelvis goda möjligheter för fler servicefunktioner att utvecklas. I många av de mindre orterna på landsbygderna finns det även barnomsorg, butiker, bygdegårdar, kyrkor, idrottshallar, fotbollsplaner och ett aktivt förenings- och kulturliv.

IT-infrastruktur

Tillgång till en god IT-infrastruktur är avgörande för en levande landsbygd. God kommunikation är grundläggande för demokrati men också för människors möjligheter till socialt samspel på fritiden eller möjligheter att arbeta och driva företag. Förutsättningarna för att driva och utveckla företag samt för att leva på landsbygden kommer att förbättras när digitaliseringen tillgängliggörs för fler. Med stöd av den snabba teknikutvecklingen kan människor arbeta och få tillgång till samhällservice, utbildning och upplevelser i mycket högre grad än tidigare. I tätorterna och de mindre orterna kan med resurser med fördel resurser i form av lokaler och annan teknologi delas och användas för olika behov olika tider. För att få till ett bra användande av dessa resurser går de samhällsfinansierade aktörerna med många anställda (kommun och landsting) före.

Det finns ett särskilt samhällsansvar att snabbare utveckla bredbandsutbyggnaden på vår landsbygd. Genom mobilisering av invånare, organisationer, och företag kommer statliga stöd utnyttjas mer effektivt, men också skapa utökade möjligheter att samverka med marknadsaktörer som bygger ut bredband.

Kommunen måste säkerställa hur bredbandsutvecklingen ska ske mer effektivt.

Den nya lagstiftningen (SFS 2016:534) som trädde i kraft den 1 juli innebär att aktörerna har rätt att samordna bredbandsutbyggnad med offentligt finansierade utbyggnadsprojekt och därmed kan möjligheterna till öppen kanalisation utvecklas.

Mål för service och infrastruktur

- Etablera och/eller utveckla nya servicelösningar där det idag är brist. En ny servicelösning kan exempelvis innebära att olika typer av servicefunktioner - privata och offentliga - samverkar för att tillsammans få tillräcklig kvalitet och ekonomi trots ett begränsat befolkningsunderlag
- Öka möjligheten till ett hållbart- och kollektivt resande genom att ha ett dörr- till dörrperspektiv
- Skapa förutsättningar för en högre anslutningsgrad av fiber på landsbygderna
- Öka möjligheten till att utöva och uppleva kultur på landsbygden

- Förstärka kommunens roll som rådgivare

Lokalt engagemang

Att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner innebär att kommunen svarar upp mot initiativ som tas och att de kommunala processerna främjar ett lokalt, hållbart och jämlikt engagemang. Det lokala engagemanget skapas främst genom delaktighet och inflytande.

Lokalt engagemang är grundläggande för landsbygdsutvecklingen och en demokratifråga. För att detta engagemang ska kunna främjas ska tillgång till information, nätverkande och dialog säkerställas. Det är en avgörande faktor för en hållbar samhällsutveckling. Kommunen har en viktig roll i att stötta och uppmuntra de många engagerade individer och föreningar som är drivande inom lokal utveckling. För den lokala utvecklingen är det också viktigt att sätta det lokala engagemanget i relation med en lokal ekonomi. Genom samarbete med och mellan föreningslivet finns det möjligheter att vända utmaningar till fler arbetstillfällen

Ett starkt föreningsliv möjliggör en dynamisk, hållbar och växande landsbygd. Framför allt genom ett bra samarbete och en god dialog förbättras möjligheterna att sprida positiva budskap. Det skapar också möjligheten till att se effekter eller konsekvenser av beslut och på sätt skapa en förståelse för de olika utmaningarna som finns. Kommunen har en aktiv roll i den kontinuerliga dialog som sker i samarbete mellan myndigheter och de som bor, verkar och lever på landsbygderna. Detta är framför allt viktigt för att flera individer i olika åldrar och med olika ursprung har möjlighet att delta.

Många gånger är det föreningslivet och det lokala företagandet som gör att det blir en lyckad integration och att det finns lokala event och ordsdagar, ofta med ungdomsverksamhet i fokus. Under sommarhalvåret finns många event med god kvalitet, både för bygdens egna invånare men också som drar människor från hela kommunen. Inom civilsamhället så är det vanligt att finns det en skillnad på vilka roller och uppdrag man får inom föreningslivet även om kvinnor kan vara lika aktiva som män

Tillsammans med föreningslivet arbetar även kommunen med lokala överenskommelser (LÖK) för att skapa förutsättningar för ett bra samarbete. Ett stärkt samarbete kan också utvecklas genom Idéburet och offentligt partnerskap (IOP).

Mål för lokalt engagemang

- Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang
- Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog
- Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen

Genomförande

För att långsiktigt kunna följa upp arbetet med landsbygdsprogrammet ska tydliga uppföljningsprocesser knyta an till varje insatsområde. Dessa preciseras i tillhörande handlingsplan som revideras årligen och knyter an till kommunens mål- och budgetprocess. Uppföljningen ska årligen presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott för planering.

Till Landsbygdsprogrammet ska även en sammanhållen kommunikationsstrategi tas fram för att sprida kunskap och information om hur vi når målet att kommunen ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Kommunstyrelsen ansvarar för att en sammanhållen kommunikation sker mellan nämnder samt att uppföljningen sker kontinuerligt.

Anvarsförhållanden tydliggörs i tillhörande handlingsplan.

Arbetet med Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling

Samarbetet med Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling är en av kommunens strategier för att nå målet att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Tillsammans med Upplandsbygd- Lokalt ledd utveckling arbetar kommunen med utveckling genom Leadermetoden. Leadermetoden bygger på samarbete mellan olika sektorer och aktörer i ett område utifrån lokala initiativ. Uppsala kommun (exklusive Uppsala stad) tillsammans med Östhammar, Knivsta och Sigtuna (exklusive Märsta) kommun tillhör Leaderområdet Upplandsbygd. Privat, ideell och offentlig sektor har tillsammans tagit fram en lokal utvecklingsstrategi som ska prioritera insatserna i programperioden 2014-2020.

Upplandsbygds strategi antogs av jordbruksverket 2015 vilket innebär att Upplandsbygd också har en budget att fördela till olika utvecklingsprojekt. Det är organisationer, föreningar, företag och myndigheter som kan söka stöd från Leaderområdet. Arbetet med Upplandsbygd är ett av kommunens verktyg att kanalisera de EU-medel som finns tillgängliga för landsbygdsutveckling.

Relaterande styrdokument med extra bäring på landsbygdsprogrammet

Mål och Budget -

Uppsala kommuns översiktsplan -

Uppsala kommuns bredbandsprogram -

Riktlinjer för bostadsförsörjning i Uppsala kommun-

Uppsala kommuns näringslivsprogram-

Ramverk för ekologisk hållbarhet

Uppsala kommuns klimat- och miljöprogram-

Uppsala kommuns vattenprogram -

Ekologiskt ramverk för program och planer-

Policy för hållbar utveckling-

Uppsala kommuns vattenprogram -

Uppsala kulturmiljöprogram-

Uppsala kommuns kulturpolitiska program-

Externa dokument och pågående arbete

Utvecklingsstrategi för Upplandsbygd- lokalt ledd utveckling

Det svenska landsbygdsprogrammet (2014-2020)

Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014-2020

Havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län

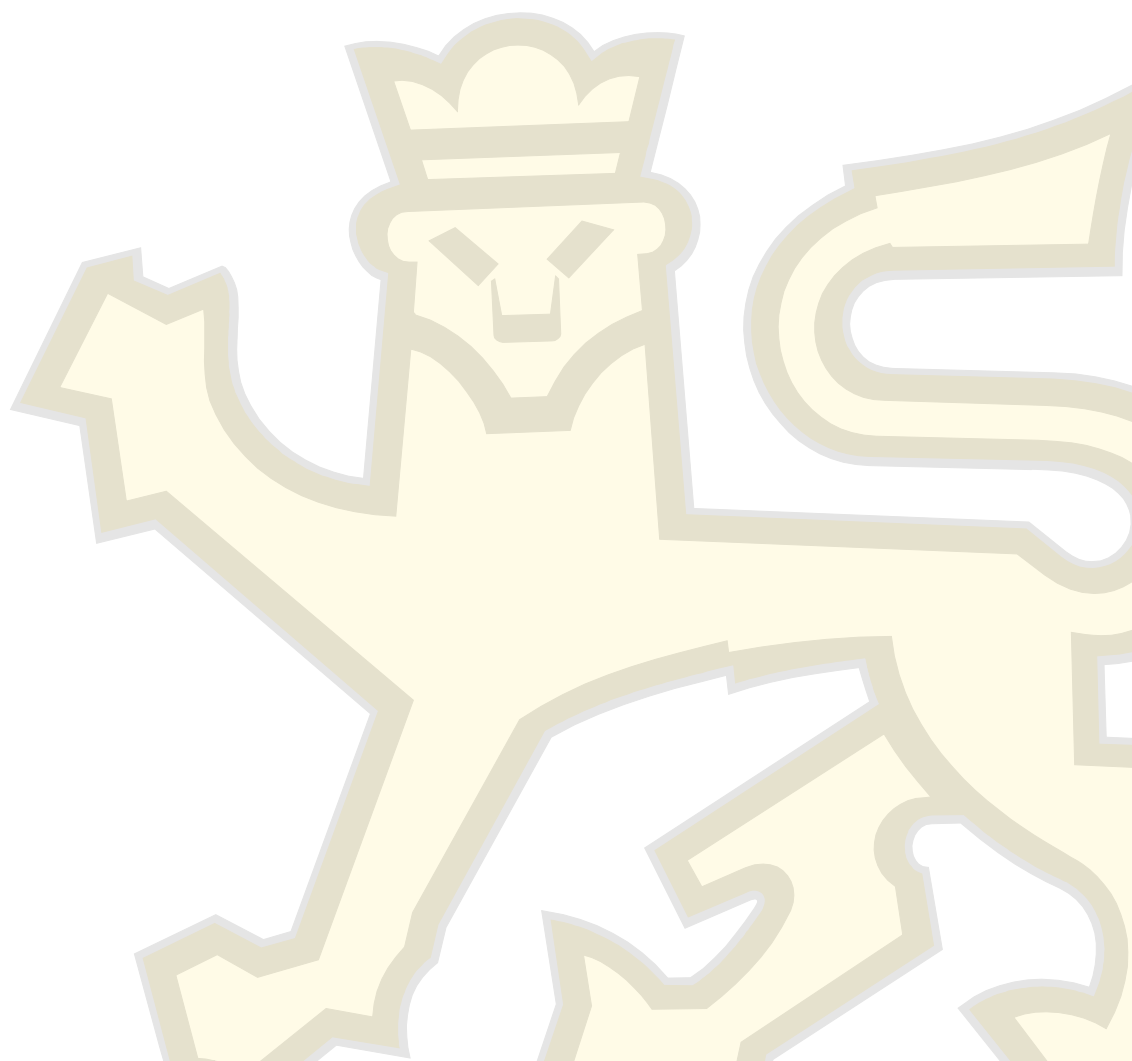
Regionalt serviceprogram för Uppsala län

Regional cykelstrategi för Uppsala län
Länstransportplan för Uppsala län
EU:s Vattendirektiv

Handlingsplan

för Uppsala kommuns landsbygdsprogram 2017 med inblick i
2018

Ett aktiverande dokument som kommunstyrelsen
fattade beslut om 2016-12-14

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 1 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Innehåll

Inledning.....	2
Syfte med handlingsplanen	2
Uppföljning	2
Sveriges bästa landsbygdskommun.....	2
Nulägesbeskrivning	3
Stöd för landsbygdsutveckling	3
Det svenska landsbygdsprogrammet.....	3
Upplandsbygds utvecklingsstrategi.....	3
Genomförande och prioritering	4
Organisation kring landsbygdsprogrammet	4
Ekonomiska förutsättningar	4
Bostadsbyggande.....	5
Strategi	5
Näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv	6
Strategi:	7
Service och infrastruktur	8
Strategi	9
Lokalt engagemang	12
Strategi	12

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 2 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Inledning

Kommunfullmäktige antog ett kommunalt landsbygdsprogram (xxxx-xx-xx) för att sätta ramarna för och prioritera inom kommunens landsbygdsarbete. Handlingsplanen är ett verktyg för att tydliggöra, följa upp och samlat planera för de insatser som ska ske på landsbygderna.

Fyra områden är utpekade i kommunens landsbygdsprogram: bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett land-/stadsperspektiv, service och infrastruktur och ett lokalt engagemang.

Syfte med handlingsplanen

Syftet med handlingsplanen är att kommunstyrelsen avser att säkra genomslag av den politiska inriktningen i landsbygdsprogrammet samt precisera måluppföljning, ansvar och prioriterade aktiviteter. En årlig uppföljning ska kopplas till mål och budgetprocessen och presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott för planering.

Uppföljning

Varje år ska kommunen analysera förutsättningarna på landsbygderna rörande, service, mobilitet, befolkningsutveckling, byggtakt, variationen i byggnationerna, social och ekologisk hållbarhet, energi, matproduktion, trygghet och föreningsliv på bygdenivå.

Sveriges bästa landsbygdskommun

För att kunna avgöra om Uppsala är en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska framför allt tre medborgarvärden mätas. Dessa medborgarvärden ska jämföras med andra kommuner med liknande egenskaper och förutsättningar som Uppsala kommun för att avgöra om Uppsala är en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Anledningen till att en enskild jämförelse ska tillhandahållas är att Uppsala inte statistiskt kategoriseras som en landsbygdskommun.

Genom Statistiska centralbyråns medborgarundersökning avgör medborgarna i kommunen

- Nöjd-Region-Index (NRI): Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på
- Nöjd-Medborgar-Index (NMI): Medborgarnas bedömning av kommunens verksamheter
- Nöjd-Inflytande-Index (NII): Medborgarnas bedömning av inflytande på kommunala beslut och verksamheter

Förutom detta ska varje mål i landsbygdsprogrammet följas upp enskilt och presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott för planering.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 3 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

De mål som inte är kvantitativt mätbara ska kommunen beskriva hur, och vad man har gjort för att arbeta mot de förutsättningar som beskrivs i programmet och ska leda till ett ökat värde i NMI, NRI och NII)

Nulägesbeskrivning

I *Uppsalas landsbygder - en nulägesbeskrivning del 1 och 2* redovisas framför allt statistik som visar befolkningsutveckling, bostadsbyggande, service, hur den areella näringen har utvecklats. Kortfattat ökar befolkningen i stora delar av kommunen, speciellt i närheten av Uppsala stad. Uppsalas nulägesbeskrivning är också kopplad till översiktsplanarbetet.

Sammanfattningsvis finns det goda utvecklingsförutsättningar i alla delar av kommunen i form av byggnationer, infrastruktur, ett rikt föreningsliv och goda möjligheter till att bo, verka och leva på landsbygderna.

Nulägesbeskrivningarna finns tillgängliga via www.uppsala.se/landsbygd

Stöd för landsbygdsutveckling

Det finns möjligheter för företagare och föreningar att söka finansiellt stöd i exempelvis det svenska landsbygdsprogrammet samt hos föreningen Upplandsbygd-lokalt ledd utveckling. Nedan följer en kortfattad information om möjligheterna. Förutom detta så finns det även möjlighet att söka pengar hos exempelvis tillväxtverket, energimyndigheten, skogsstyrelsen, naturvårdsverket, boverket, trafikverket, kommunen samt andra stiftelser, EU-fonder och organisationer.

Det svenska landsbygdsprogrammet

Det svenska landsbygdsprogrammet ger möjlighet till olika ersättningar och stöd för att utveckla landsbygderna. De prioriterade områdena är miljö, hållbar utveckling och innovation. Det övergripande målet är smart och hållbar tillväxt för alla. Det finns olika former av projektstöd framför allt kopplat till jord- och skogsbruk. Projektstöden är framför allt stöd till investeringar, såsom till småskalig infrastruktur, investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler. Det kan också vara investeringar inom rekreation och som förbättrar möjligheten till turism eller servicelösningar samt vårda natur- och kulturhistoriska byggnader. För att få stöd ska den gemensamma nyttan vara stor men den enskilda har svårt att finansiera det själva. Det är också viktigt att nyttan av stödet når fler än den som söker. Mer information finns på www.jordbruksverket.se.

Upplandsbygds utvecklingsstrategi

De övergripande målen i Upplandsbygds utvecklingsstrategi är att skapa samverkan för att utveckla produkter, marknadskanaler och tjänster som stärker landsbygdsföretagande och servicenivån på landsbygden. Det är också att stärka samspelet mellan land och stad för att öka kunskapsutbytet, koppla resursflöden och tillgängliggöra landsbygdens resurser samt främja aktiviteter som gör landsbygden attraktiv. Arbetet med Upplandsbygd är en viktig del för att nå alla delmål i landsbygdsprogrammet samt målet att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 4 (13)
Diarienummer KSN-2015-1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Arbetet med Upplandsbygd ska göra det möjligt för näringslivet, det civila samhället och den offentliga sektorn att tillsammans hitta samarbeten som utvecklar landsbygden, framför allt inom de fokusområden som är framtagna i strategin. Dessa är företagande och företagsutveckling, samspelet mellan land och stad, ungdomar och utvecklande bygder. Mer information om Upplandsbygds-lokalt ledd utveckling finns på www.upplandsbygd.se.

Genomförande och prioritering

Under 2017 ska kommunen främst prioritera innovativa servicelösningar, arbeta med att stärka den lokala demokratin på landsbygderna genom delvis förbättringspromenader. Skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel genom att arbeta med en lokal cirkulär livsmedelskedja ska också fortlöpa under 2017. Vidare ska kommunen arbeta med att stärka bostadsbyggande i de utpekade orterna i översiktsplanen genom att analysera förutsättningar och se över möjligheterna för hur bostadsbyggandet kan ske.

Ett annat viktigt arbete för att skapa en positiv utveckling på landsbygderna är att implementera ett delgeografiskt perspektiv för att skapa en positiv utveckling å landsbygderna. Detta arbete ska påbörjas 2017. Dessa projekt kräver medverkan från ett flertal nämnder och i samarbete med externa parter.

De uppdrag som redan givits inom ramen för Sveriges bästa landsbygdskommun samt inom andra uppdrag kvarstår, där satsningar bestäms av redan givet uppdrag.

Organisation kring landsbygdsprogrammet

Kommunen behöver årligen ta ett helhetsgrepp över pågående projekt i de prioriterade tätorterna och på landsbygderna för att möjliggöra synergier och samordning och en tydlig uppföljning mellan projekten. Ett sammanhållet landsbygdsarbete ger också kommunen underlag till att kunna skapa en kommunikationsstrategi kopplat till Sveriges bästa landsbygdskommun. För att lyckas med satsningarna i landsbygdsprogrammet är ett delgeografiskt perspektiv nödvändigt.

Att ha ett delgeografiskt perspektiv i utvecklingsfrågorna gör att synergieffekter mellan nämnder, företagare och föreningsliv skapas. Det handlar om att skapa en helhetsbild över hela bygdens utveckling och att man tillsammans hittar lösningar för en positiv utveckling. Det kan exempelvis innebära att distributionen av olika varor och att gemensam matlagning kan samordnas mellan de kommunala verksamheterna. Det kan också skapas utrymmen för att dela på resurser, såsom exempelvis personal och kostnader.

Ekonomiska förutsättningar

Insatser kopplade till handlingsplanen prövas i den långsiktiga investeringsplanen och avgörs årligen i mål- och budgetprocessen. Övriga insatser ska prioriteras inom befintlig budgetram. Positiva effekter förväntas i form av synergier genom samarbete mellan nämnderna, samt genom ett ökat antal arbetstillfällen.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 5 (13)
Diarienummer KSN-2015-1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Bostadsbyggande

Mål i landsbygdsprogrammet	Uppföljning
Ständig planberedskap ska finnas som motsvarar en produktion om minst 300 bostäder i de prioriterade tätorterna. Det innebär att kommunen i sin prioritering och tidsplanering av detaljplanarbeten understödjer att planer tas fram i en omfattning som bäddar för nämnda produktionsvolym.	Hur har planberedskapen sett ut under året?
Tomtberedskap ska kontinuerligt finnas i samtliga av de prioriterade tätorterna där så är möjligt givet teknisk och social infrastruktur. Det innebär att det i merparten av de prioriterade tätorterna alltid finnas möjlighet att köpa en tomt för småhusbyggande, av kommunen eller annan aktör.	Ja/nej? Hur många i varje ort?
Kommunal markberedskap som understödjer de två ovanstående målen. Det innebär att kommunen bör ha egen mark för planläggning och bostadsbyggande när situationen så kräver.	Hur har markberedskapen sett ut under året?
Kommunkoncernen ska ha beredskap att åstadkomma bostadsbyggande utöver småhus i prioriterade tätorter. Det innebär att kommunen inklusive dess bolag aktivt understödjer tillkomsten eller förverkligar i egen regi, där så är rimligt med hänsyn till ekonomi och behov.	Finns beredskap för att åstadkomma bostadsbyggande utöver småhus?

Strategi

- Använda möjligheten med ett socialt bostadsbestånd¹ som drivkraft för marknaden och bostadsbyggande.
- Tillsammans med markägare, byggherrar, föreningsliv och andra aktörer skapa incitament för byggnationer.
- Skapa ett arbetssätt som utgår från förutsättningarna i tätorterna

Åtgärder	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	År
Konferens om bebyggelseutveckling tillsammans med markägare, fastighetsutvecklare och byggföretag för att visa på möjligheter i de prioriterade tätorterna.	PBN	KS, ÄLN	2017-2018
Se över möjligheterna med ett nytt	KS	Kommunala bolag	2017

¹ Med ett socialt bostadsbestånd menas byggnationer anpassade för specifika grupper i behov av särskilda boenden.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 6 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

kommunalt
bostadsbolag/ägardirektiv till ett
kommunalt bolag att bygga i de
prioriterade tätorterna.

Tillsammans med byggföretag, fastighetsutvecklare, markägare och föreningsliv och andra aktörer skapa incitament för byggnationer och marknadsföring av de prioriterade tätorterna och andra noder utpekade i översiktsplanen.	KS	Kommunövergripande	2017- 2018
--	----	--------------------	---------------

Näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv

Mål i Program för Uppsalas landsbygdsarbete	Uppföljning
Främja tekniska och sociala innovationer ²	Hur har kommunen arbetat för att skapa nya tekniska och sociala innovationer?
Skapa förutsättningar för att öka den hållbara närproduktionen av förnybar energi och livsmedel	Ekologisk produktion i kommunen. Energi respektive mat produktion i kommunen. Hur har kommunen arbetat med att skapa förutsättningar?
Skapa förutsättningar för ett ökat företagande på landsbygderna	Antal jobb per boende Antal jobb Hur har kommunen arbetat med att skapa

² En teknisk innovation kan handla om nya digitala lösningar t.ex. IOT. Det kan också handla om att en teknisk lösning från en bransch börjar användas i en annan bransch. Det finns mycket ny teknik inom framtida mer biobaserad ekonomi försörjd med förnybar energi.

Social innovation handlar om nya samverkansformer mellan företag, t.ex. lantbruksföretag som går samman för att äga gemensamma resurser eller för att ha en gemensam utvecklingsorganisation. Det kan också handla om utveckling inom företag eller offentlig verksamhet där det sociala kapitalet och resurserna används på nya sätt som kanske både är mer effektiva också ger mervärden på fler nivåer.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 7 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

	förutsättningar?
Öka nöjdheten med den kommunala servicen för företagare på landsbygden	Nöjdhet med den kommunala servicen
Kommunkoncernen ska ha markberedskap för verksamhetsmiljöer.	Har kommunen verksamhets- miljöer inom markberedskapen? Vad har hänt under året?
Skapa förutsättningar för en ökad besöksnäring inom eko(natur)- och kulturturism	Hur har kommunen arbetat med dessa frågor? Vilka initiativ har tagits?

Strategi:

- Samverka med universitet, näringsliv och andra aktörer för att möjliggöra nya tekniska och sociala lösningar
- Värna de gröna näringarna och en lokal livsmedelsförsörjning
- Genom transparens och tydlighet i kommunala processer

Åtgärder	Huvudansvarig	Berörda kommunala nämnder	År
Projekt om den lokala cirkulära livsmedelskedjan som drivkraft för en hållbar samhällsutveckling.	KS		2017 – (2018)
Dialog tillsammans med berörda aktörer kring närproducerade livsmedel.	KS		2017-2018
Delaktiga i framtagande av en regional livsmedelsstrategi/handlingsplan	KS		2017-2018
Underöka möjligheter för lokala företag att leverera tjänster till kommunen	KS	Kommu növergr pande	2017-2018
Undersöka möjligheten att ge Jällaskolan en tydligare roll som producent av närproducerat mat till de kommunala verksamheterna	KS	UBN, Jällastift elsen	2017

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 8 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Sprida kunskap om vilka olika företagsstöd det finns för manligt och kvinnligt företagande på landsbygden	KS	Kommu növergri pande	Kontinu erligt
Sprida kunskap om vilka olika företagsstöd och möjligheter det finns för ett ökat ungt företagande på landsbygden	KS	Kommu növergri pande	Kontinu erligt
Se över vilka områden som ska prioriteras för besöksnäringen i kommunen kopplat till eko (natur)-, och kulturturism	KS	GSN, PBN, KTN	2017
Tydliggöra de kommunala åtagandena inom natur- och kulturturismen i kommunen	KS	GSN, KTN	2017
Synliggöra företagandet på landsbygden i olika kanaler för att minska klyftorna och öka synergieffekterna mellan land och stad.	KS	Kommu növergri pande	Kontinu erligt
Delta i nationella och internationella nätverk för att följa trender, innovation och forskning inom landsbygdsutveckling och marknadsföra Uppsala kommun som en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.	KS	Kommu növergri pande	Kontinu erligt

Service och infrastruktur

Mål i Program för Uppsalas landsbygdsarbete	Uppföljning
Etablera och/eller utveckla nya servicelösningar där det idag är brist. En ny servicelösning kan exempelvis innebära att olika typer av servicefunktioner - privata och offentliga - samverkar för att tillsammans få tillräcklig kvalitet och ekonomi trots ett begränsat befolkningsunderlag	Antal nya servicelösningar.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 9 (13)
Diarienummer KSN-2015-1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Öka möjligheten till ett hållbart- och kollektivt resande genom att ha ett dörr- till dörrperspektiv	Antal knutpunkter såsom pendlarparkeringar, cykelparkeringar, elladdstolpar och andra projekt som knyter an till ett hållbart kombinerat färd sätt. Andel som nyttjar kollektivtrafik till/från bostaden
Skapa förutsättningar för en högre anslutningsgrad för fiber på landsbygderna	Anslutningsgrad på landsbygd
Öka möjligheten att utöva och uppleva kultur på landsbygderna	Vilka aktiviteter har genomförts?
Förstärka kommunens roll inom som rådgivare	Hur har kommunen arbetat med rådgivning?

Strategi

- Bädäda för att utbyggnad av bostäder på landsbygderna gynnar den befintliga samhällsservicen
- Utveckla ett innovativt servicekoncept för att behålla, stötta och utveckla servicen på lokal nivå
- Tillsammans med regionala aktörer aktivt driva både stor- och småskaliga frågor viktiga för orts- och bygdeutvecklingen

Åtgärder	Huvudansvarig	Andra berörda aktörer	År
Ta fram en karta som visualiserar serviceutbudet på landsbygderna.	KS	Kommunövergripande	2017
Tillsammans inom kommunen och andra offentliga verksamheter initiera ett innovativt	KS	Kommunövergripande	2017

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 10 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

servicepunktsprojekt ³ .				
Skapa samarbetsformer mellan kommun, civilsamhälle och näringsliv i syfte att utveckla servicepunkter.	KS	Kommunövergripande	2017-2018	
Se över möjligheten med hemsändningsbidrag.	KS	ÄLN/OMN	2017	
Öka närvaron på plats och skapa en lokal förankring	KS	Kommunövergripande (Framför allt MHN, PBN, KTN)	2017	
Stärka rådgivningen på plats och för att öka tillgängligheten till information.	KS	Kommunövergripande (Framför allt MHN, PBN, KTN)	Kontinuerligt	
Gemensamt med landstinget, regionförbundet, Trafikverket och UL arbeta för kort- och långsiktiga frågor viktiga för Orts- och bygdebefolkningen.	KS	GSN	Kontinuerligt	
Verka för fler regionala cykelvägar på landsbygderna	KS	GSN, PBN	Kontinuerligt	
Verka för fler pendlarparkeringar, cykelparkeringar och elladdstolpar vid strategiska knutpunkter, kopplat till kollektivtrafikstråk	GSN	KS	Kontinuerligt	
Visualisera bredbandsutbyggnadssläget	KS		2017	
Ge råd och stötta medborgare i de frågor som kan uppstå och aktivt informera om fiberutbyggnadssläget	KS		Kontinuerligt	
Vara behjälplig mot medborgare i processen att starta fiberföreningar och byalag	KS		Kontinuerligt	
Mäta mobiltäckningen inom kommunen	KS		2017	

³ En servicepunkt innehåller flera olika sorters service, det kan exempelvis vara postutlämning, betaltjänster, kommunal information och tillgång till WI-FI. Servicepunkter kan se olika ut på olika platser i Sverige.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 11 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdstrateg	Reviderad	

Se över prissättningen på kommunal mark utanför detaljplanelagt område	KS		2017
Göra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler på landsbygden	KTN		2017
Genomlysna den mobila biblioteksverksamheten	KTN		2017
Särskild satsning på offentlig konst på förskolor och skolor på landsbygden	KTN		2017
Fortsätta att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur och fritid i hela kommunen	KTN		2017-2018
Skapa en delgeografisk grundstruktur för kommunala utvecklingsfrågor	KS	Kommunövergripande + kommunala bolag	2017-2018

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställt av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 12 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdsstrateg	Reviderad	

Lokalt engagemang

Mål i program för Uppsalas landsbygdsarbete	Uppföljning
Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang	Hur ser samarbetsstrukturen ut? Hur har den byggts upp?
Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog	Årligen presentera hur har dialogen gått till, hur har vi nått ut och till vilka? Hur har det förändrats sedan året innan? Fler i dialogen?
Öka andelen unga är engagerade inom landsbygdsutvecklingen	Vilka pågående projekt finns det? Hur ser strukturen ut med andelen unga i dialogen?

Strategi

- Genom samverkan med föreningslivet möjliggöra för lokala föreningsråd/bygdslag/samverkansföreningar i alla landsbygder och skapa en plattform för lokal demokrati och landsbygdsutveckling
- Stimulera och uppmuntra insatser från lokalsamhället som hjälper till att nå målet att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner

Åtgärd	Huvud-ansvar	Andra berörda aktörer	År
Skapa förutsättningar för samarbete med lokala aktörer i bygderna.	KS	Kommunövergripande	2017-2018
Tillsammans med föreningslivet skapa ramar för samarbetet kring lokal demokrati.	KS	Kommunövergripande	2017-2018
Ta fram en planeringscykel på flera år för hur kommunledningen ska besöka bygderna för att diskutera lokala frågor på plats.	KS	Kommunövergripande	2017
Utveckla lokaldemokratin och inflytande genom förbättringspromenader i bygderna	KS	Kommunövergripande	2017-2018
Uppmuntra, sprida och se lokalsamhällets insatser genom en aktiv dialog och nätverkande.	KS	Kommunövergripande	Kontinuerligt

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsarbete	Fastställd av Kommunstyrelsen	Gäller från 2017-12-14	Sida 13 (13)
Diarienummer KSN-2015- 1907	Berörd verksamhet Kommunövergripande	Dokumentansvarig Mimmi Skarelius Lille Landsbygdstrateg	Reviderad	

Årligen utse en förening eller företag som gjort KS
extra mycket för att nå målet att bli en av
Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Remissredogörelse för Uppsala kommuns landsbygdsprogram

2016-10-31

Datum
2016-11-09Diarienummer
KSN-2015-1907

Innehåll

Introduktion	3
Remissförfarande.....	3
Remisskonferens för nämnder och kommunala bolag	3
Sammanfattning av synpunkter	3
Läsanvisning.....	3
Mindre förändringar	4
Sammanfattning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till förändringar efter utställningen	5
Generella ändringar i programmet.....	5
Bostadsbyggande.....	7
Bygglov	9
Samspelet mellan land och stad.....	10
Jobb	10
Livsmedelsförsörjning.....	10
Lokalt perspektiv	11
Kultur	11
Turism	11
Service och infrastruktur	12
Bilvägar	12
Förskola och skola.....	12
Gång- och cykelvägar.....	12
Kollektivtrafik.....	13
Teknik och bredband	14
Parkering och pendlarparkering	14
Service.....	15
Skolskjuts	15
Vatten och avlopp.....	15
Vägförening.....	16
Lokalt hållbart engagemang	17
Jämställdhet och inkludering.....	17
Fritid, aktiviteter och föreningsliv	17
Ekosystemtjänster och jordbruk	17

Satsning utanför tätort	17
Genomförande	18
Kontakt med offentlig sektor	19
Integration	19
Mål	19
Styrdokument	20

Introduktion

Landsbygdsprogrammet var ute på remiss under tiden 22 augusti till sista september 2016. Under den här perioden har det kommit in 36 remissvar. Av dessa är 17 från privatpersoner, 14 från föreningar, resterande svar kommer från myndigheter.

Landsbygdsprogrammet beskriver Uppsala kommuns intentioner i ett långsiktigt landsbygdsutvecklingsarbete och är ett övergripande styrdokument. Programmet sätter ramarna för och prioriterar inom kommunens arbete med landsbygdsfrågor. Programmet lägger också grunden till att skapa en samsyn och målbild för vad en av Sveriges bästa landsbygdskommuner innebär. Till detta tas även en handlingsplan fram som uppdateras årligen. I handlingsplanen konkretiseras målen med åtgärder, uppföljning och en tydlig ansvarsfördelning.

Remissförfarande

Alla som vill har fått ta del av och lämna kommentarer på landsbygdsprogrammet. Remissen skickades ut till de föreningar som har varit delaktiga på kommunstyrelsens landsbygdsforum. För att nå ut till så många som möjligt har vi funnits på plats tillsammans med biblioteksbusen, på företags- och föreningsdagar, annonser i UNT, Uppsalatidningen och Upplands nyheter, spridit info via Uppsala kommuns och Landsbygdsutveckling i Uppsala kommuns Facebook-sidor, Twitter och nyhetsbrev.

Remisskonferens för nämnder och kommunala bolag

För att få in synpunkter från nämnderna och de kommunala bolagen bjöds tre representanter från varje nämnd och styrelse in att delta på ett remissmöte om landsbygdsprogrammet den 3 oktober. Deltagande nämnder och bolag redovisas i *bilaga 1*.

Sammanfattning av synpunkter

Flera av remissvaren bemöter förslaget och att Uppsala kommun vill bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner positivt. Remissvaren handlar framför allt om cykelvägar, ansvarsfördelning, uppföljning, infrastruktur, jämlikhets, äldre frågor, bostäder samt hur man ska gå från ord till handling. Det är några föreningar som menar på att kommunen utgår från ett stadsperspektiv och att det är ett ensidigt fokus på Uppsala stad. Några lyfter att det är viktigt att en ny attityd skapas där det urbana inte automatiskt är normen och att självbilden bland de som bor på landsbygden måste stärkas.

I landsbygdsprogrammet lyfts de prioriterade tätorterna i flera avsnitt och det är ett flertal som efterfrågar vad man ska göra utanför tätort. Många lyfter även vikten av samverkan mellan olika sektorer inom kommunen men också med exempelvis Landstinget och framför allt föreningsliv.

Läsanvisning

Remissredogörelsen innehåller stadsbyggnadsförvaltningens sammanfattning av inkomna synpunkter under olika rubriker samt tillika kontorets kommentarer och förslag till åtgärder.

Notera att synpunkter som ligger i linje med förslaget till landsbygdsprogrammet oftast inte sammanfattas eller kommenteras. Saksynpunkter som inte ligger inom det som landsbygdsprogrammet hanterar kommenteras inte normalt heller. Fokus ligger i hög grad på de förslag på ändringar som har inkommit.

Mindre förändringar

Detaljsynpunkter från yttrande sammanfattas och kommenteras oftast inte, men kommer i flera fall att bidra till textkorrigeringar. Därutöver har stadsbyggnadsförvaltningen gjort en rad små förändringar för att få en ökad tydlighet i framställningen.

Sammanfattning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till förändringar efter utställningen

Generella ändringar i programmet

- Dispositionen i programmet är ändrad för att skapa en tydligare röd tråd genom programmet samt ta bort onödiga upprepningar.
- Ett tydligare jämställdhets- och ungas perspektiv är implementerat i hela programmet. Detta är även mer kopplat till ett jämlikhetsperspektiv.
- Integrationens möjlighet för landsbygderna är tydliggjord
- Servicenoderna och landsbygderna är mer inkluderade i landsbygdsprogrammet än tidigare.
- En handlingsplan är framtagen för 2017 med inblick i 2018. Denna ska årligen uppdateras.

Ändringar i avsnittet om bostadsbyggande

- Endast korrigeringar i texten.

Ändringar i samspelet mellan land och stad

- Fokusområdet samspelet mellan land och stad är ändrat till näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv.
- Ett stycke om kreativa och kulturella näringar inskrivet
- Ett stycke om vatten kopplat till näringsliv och den areella näringen samt enskilda avlopp har lyfts in som utmaningar.
- Avsnittet som tidigare hette resursflöden heter cirkulär ekonomi
- Vikten av ett öppet landskap och bevarande av kultur- och naturlandskapet är också inskrivet.
- Målet *Skapa nya tekniska och sociala lösningar för att möta nutida och framtida samhällsutmaningar genom samarbete, ökad kunskap och med hållbar utveckling som drivkraft* är ändrat till *Främja tekniska och sociala innovationer, detta mål preciseras i handlingsplanen.*
- Målet *Skapa förutsättningar för minst 150 nya jobb per år* är ändrat till *Skapa förutsättningar för ett ökat företagande på landsbygderna*
- Målet *Öka kundnöjdhet (NKI) bland företagare för kommunal service (bygglov, brandtillsyn, markupplåtelse och miljö- och hälsoskyddstillsyn)* är ändrat till *Öka nöjdheten med den kommunala servicen för företagare på landsbygden*
- Målet *Öka förutsättningar för besöksnäring inom eko-(natur)- och kulturturism* är ändrat till *Skapa förutsättningar för ökad besöksnäring inom eko(natur)- och kulturturism.*
- Målet att *Förstärka kommunens roll inom rådgivare framför allt inom frågor rörande förnybar energi* är flyttat till avsnittet om service och infrastruktur samt ändrat till *Förstärka kommunens roll som rådgivare*

Ändringar i avsnittet om service och infrastruktur

- Tillagt stycke om service på landsbygderna kopplat till mindre orter och servicenoder.
- Stycket om teknikutveckling och IT-infrastruktur är utökat.
- Målet att *öka möjligheten till ett fossilfritt resande, hållbart kombinerat färd sätt för persontransporter (hela resan perspektivet), ökad samåkning och kollektivtrafikanvändning* är ändrat till *Öka möjligheten till ett hållbart- och kollektivt resande genom att ha ett dörr- till dörrperspektiv.*

- Målet att *öka nöjdheten med och tillgängligheten till och kvaliteten på service* är borttaget på grund av det är ett av nyckeltalen som mäter om Uppsala kommun är en av Sveriges bästa landsbygdskommuner (i kommunens mål och budget) och uppfylls genom att flera av målen i landsbygdsprogrammet uppfylls.
- Målet att *Öka anslutningsgraden för fiber* är ändrat till *Skapa förutsättningar för en högre anslutningsgrad av fiber på landsbygderna.*
- Målet att *öka utbudet av professionell kultur och offentlig konst* är ändrat till *öka möjligheten till att utöva och uppleva kultur på landsbygden,*

Ändringar i avsnittet om ett lokalt hållbart och jämställt engagemang

- Avsnittet är ändrat till *Lokalt engagemang*
- Skrivit in att samarbete kan utvecklas genom IOP.
- Utvecklat vikten av ett bra samarbete mellan det offentliga och det ideella samt kraften av ett lokalt engagemang.
- Målen *Skapa en samarbetsstruktur som främjar ett hållbart och jämställt lokalt engagemang, Skapa delaktighet och kontinuerlig dialog för fler individer i olika åldrar, kön och med olika ursprung, Samordna olika aktörer för att skapa synergier och mervärden i projekt* är ändrat till *Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang, skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog samt*

Bostadsbyggande

Flera privatpersoner, Åkerläna Bygdegårdsförening samt representanter för kulturnämnden och utbildningsnämnden anser att bostadsbyggande är en väsentlig del för att utveckla områden utanför Uppsala stad.

Markberedskap

Representanter för Uppsalahem, Plan- och byggnadsnämnden, Uppsala parkering AB, Coompanion och flera privatpersoner menar att det behöver finnas en markberedskap från kommunen. Rasbo i samverkan vill se mer flexibla lösningar för att tillvarata markytor. Föreningen Vårda Uppsala menar att enligt programförslaget avser kommunen ha plan- och tomtberedskap för de prioriterade orterna. Föreningen Vårda Uppsala menar att till följd av denna formulering är det svårt att förstå hur mycket av initiativet kommunen avser att behålla. Föreningen ser det som nödvändigt att kommunen genom planläggning styr utbyggnadens innehåll och att detta inte överläts åt byggförarna.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I landsbygdsprogrammet tas markberedskap upp som ett enskilt mål. Kommunen är positiv till privat exploatering. Uppsala kommun ska redan i tidiga skeden av byggprocesser göra sina intentioner mot byggherrar tydliga men arbeta tillsammans och i samförstånd mot gemensamma mål.

Ett flertal privatpersoner undrar varför de prioriterade tätorterna inte räknas upp i bokstavsordning och Björklinge står med två gånger. Föreningen fick det till 13 stycken och undrar om någon prioriterad tätort saknas?

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommentar noterad och införd i landsbygdsprogrammet.

Olika former av bostäder och äldreboende

Ett flertal inkomna kommentarer handlar om behovet av olika typer av bostäder. Storvreta socialdemokratiska förening, Vattholma Socialdemokratiska förening, Wattholma bruksgårdar och flera privatpersoner anser att det behövs fler hyresrätter och bostadsrätter på landsbygden.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommunfullmäktige har i Uppsala kommuns Riktlinjer för bostadsförsörjning beslutat om att minst 30 % av de bostäder som byggs ska vara hyresrätter. Även vikten av funktionsblandning tas upp i programmet.

Representanter för Fyrishov AB, IHUS, Skolfastigheter AB, idrotts- och fritidsnämnden samt Utredningen om bostäder för äldre menar att det behövs bostäder för äldre, unga vuxna och mindre hushåll. Även Landsbygdspartiet oberoende samt Åkerläna bygdeförening tycker att fler äldreboenden bör byggas i kransorterna och på landsbygden.

Storvreta socialdemokratiska förening anser att det är positivt att landsbygdsprogrammet framhåller jämställdhet och ungdom men saknar ett äldreperspektiv samt en diskussion om möjligheten att bo kvar på orten. En privatperson menar att det behövs ett tydligare mål under "Bostadsbyggande" om att alternativa bostadslösningar ska uppmuntras.

Representanter för kulturnämnden och utbildningsnämnden saknar ett enskilt mål om boende för äldre. Representanter för Uppsala vatten och avfall AB och utredningen om bostäder för äldre undrar hur man ska förhålla sig till de specialbostäder som kommer behöva byggas, exempelvis flyktingmottagningar.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Detta har tagits i beaktande i bearbetningen av landsbygdsprogrammet. I Riktlinjer för bostadsförsörjning finns ett mål om att det ska vara bättre balans på lokala bostadsmarknader och att det lokala bostadsutbudet ska balanseras mot behovet. Utgångspunkten i landsbygdsprogrammet är att man ska ha tillgång till hyresrätter, bostadsrätter och bostäder anpassade för livets alla skeden.

I handlingsplanen är en av strategierna att kommunen ska använda sig av behovet av dessa specialbostäder för att få igång byggnationerna i framför allt de prioriterade tätorterna.

Målsättning

Wattholma bruksgårdar och representanter för Uppsala vatten och avfall AB anser att målet på 300 bostäder är för lågt. Representanter för Uppsala vatten och avfall AB menar att formuleringen bör vara tydligare så det framgår att det är en ständig siffra och att programmet behöver konkretisera vilka områden som ska utvecklas.

Kommunens svar: Målet i Landsbygdsprogrammet säger att det ska finnas en ständig planberedskap som motsvarar en produktion av minst 300 bostäder. Vilka områden som är aktuella framgår av gällande översiktsplan och efterfrågan.

Genomförande

Flera privatpersoner och Åkerlänna Bygdegårdsförening saknar en beskrivning på hur programmet ska verkställas och genomföras utanför de prioriterade tätorterna. Länsstyrelsen anser att kopplingen till kommunens bostadsförsörjningsprogram kan förtydligas.

Stadsbyggnadsförvaltningen svar: I enlighet med översiktsplanen är kommunens viljeinriktning att bostadsbyggande framför allt ska ske i de prioriterade tätorterna. Vid behov kan det även detaljplaneras i servicenoder. Övrigt genomförande av programmet konkretiseras genom handlingsplanen.

Representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialnämnden anser att skapa tillgång till bostäder bör formuleras som ett mål i programmet. Föreningen Vårda Uppsala vill att programmet ska betona samverkan mellan närliggande orter.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Det finns många samarbeten mellan orterna i dagsläget. Landsbygdsprogrammet berör inte tillgången till bostäder utan prioriterar att få igång ett bostadsbyggande.

Anonym anser att Uppsala kommun kan bidra till bostadsbyggande genom att svara på epost, underlätta nybyggnation via aktionsgruppers agerande och tillåta bygge på jordbruksmark med relativt lågt värde.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Enligt nya domar hos mark- och miljödomstolen så är inte ett enskilt hus av ett väsentligt samhällsintresse och kan därför inte tillåtas på jordbruksmark med lite relativt lågt värde, för att kunna tillåta detta måste man se till varje enskilt område och se om den tänkta markanvändningen kan anses vara av ett väsentligt samhällsintresse.

Föreningen Oxsätra Åkerlänna undrar hur Uppsala kommun ser på möjligheter och regler för byggnation av bostäder i glesbygd?

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Hur byggnationer tillåts på landsbygden är en översiktsplanefråga. Där det är lämpligt ser kommunen positivt på ny/tillbyggnationer. Det måste dock ställas i relation till områdets karaktär och den areella näringen.

Bygglov

Ett par privatpersoner menar att byråkratin och handläggningstiden för bygglov bör ses över. LRF Mälardalen, Burvik Tomt AB och Knutbybygden i Samverkan vill se en enklare process gällande bygglovsärenden på landsbygden. Föreningen Rasbo i samverkan är kritiska till att bygglov nekas på grund av att natur-, kultur- och jordbruksmarksvärden prioriteras högre.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Landsbygdsprogrammet hanterar inte frågor om enskilda bygglov. Kultur- natur- och jordbruksmarksvärden är frågor som regleras i miljöbalken och detta ska enligt lag tas i beaktande. Bygglovsprocesserna är också reglerade enligt PBL.

Samspelet mellan land och stad

Jobb

Coompanion och Wattholma bruksgårdar menar att 150 jobb per år är ett för lågt satt mål. Coompanion samt representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, socialnämnden och UKFAB anser att företagande och arbete behöver betonas och inte vara en bisats i programmet. Representanter för miljö- och hälsoskyddsnämnden menar att det handlar om två aspekter som behöver förtydligas; jobb på landsbygden eller ta sig till jobbet från landsbygden. En privatperson uttrycker önskan om jobbmöjligheter i närheten av boende. En annan privatperson vill att arbete hemifrån möjliggörs i så stor utsträckning som möjligt.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Målet om 150 nya jobb i landsbygdsprogrammet är ändrat till att "skapa förutsättningar för ett ökat företagandet på landsbygderna" och i programmet är även näringslivsperspektivet tydliggjort.

Livsmedelsförsörjning

Länsstyrelsen och föreningen Wattholma bruksgårdar ser positivt på att programmet behandlar livsmedelsförsörjningen för att öka krisberedskapen i kommunen. Åkerlänna Bygdegårdsförening undrar vilken beredskap som finns vad gäller livsmedelsförsörjningen vid en eventuell nationell kris?

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Beredskapsfrågan kommer att tas upp i arbetet med en lokal cirkulär livsmedelskedja, vi kommer även att utreda nya samarbetsformer gällande beredskap och livsmedelsförsörjning.

Wattholma Bruksgårdar menar att Uppsala kommun kan ha en viktig roll att i sin upphandlingspolicy så långt det är lagligt möjligt, för att värna om närproducerade livsmedel. Landsbygdspartiet vill att alla upphandlingar ska göras så att småskalig verksamhet kan vara med och konkurrera.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I Ekologisk hållbarhet – samlande ramverk för program finns en princip om att kommunens upphandlingskraft ska användas aktivt för positiv miljö- och näringslivsutveckling.

Jällagymnasiet menar att en vidareutveckling beträffande lokalproducerat kött i Uppsalaregionen kan bli aktuell framöver. Jälla gård skulle i hög grad kunna förse kommunens gymnasier med närproducerat kött och mjölk.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I handlingsplanen står det att kommunen ska utreda denna möjlighet.

Regional livsmedelsstrategi

LRF Mälardalen anser att det vore klokt att underlätta och stödja möjligheterna till ökad livsmedelsproduktion genom att upprätta en regional livsmedelsstrategi eller alternativt ett målsatt delmål om en ökad livsmedelsproduktion.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I handlingsplanen står det att kommunen ska vara med och arbeta för en livsmedelsstrategi/handlingsplan tillsammans med andra berörda aktörer såsom Region Uppsala och Länsstyrelsen Uppsala län.

Lokalt perspektiv

Föreningen Wattholma Bruksgårdar ställer sig bakom målen formulerade kring samspelet mellan stad och land. Föreningen saknar ett mål om kommunens ansvar att kommunicera vilken betydelse landsbygden har för staden. Anonym menar att avståndet mellan stad och land har ökat genom åren och det behöver ändras på.

Åkerlänna Bygdegårdsförening och representanter för plan- och byggnadsnämnden menar att programmets mål genomsyras av en inställning att den urbana staden är normen. Föreningen vill att beslutsfattare på flera nivåer i Uppsala Kommun förstår vikten av att ha en levande landsbygd så det genomsyrar alla verksamheter. Representanter för Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att fokus lätt hamnar på staden: Hur inkluderas landsbygden? Nämnden anser att det är viktigt att tala om landsbygden på landsbygden. Representanter för plan- och byggnadsnämnden, arbetsmarknadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialnämnden menar att underifrånperspektivet är viktigt och att man funderar över vilka vi ska tillfredsställa. UKFAB menar att kommunens bild av vad landsbygden är skiljer sig från den bild de som bor på landsbygden har, den måste synkas.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I landsbygdsprogrammet står att kommunen systematiskt ska belysa olika perspektiv som har eller kan ha konsekvenser för landsbygderna både externt och internt. Målet att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner kommer delvis att mätas genom kundnöjdhet.

Representanter för kulturnämnden och utbildningsnämnden tycker att exempel på event ska utelämnas och att fokus ska ligga på växelverkan, hur landsbygden är en resurs för staden och vice versa.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommentaren har beaktats i revidering av programmet.

Kultur

Några synpunkter anser att programmet behöver förtydliga vad kulturturism innebär. Representanter för kulturnämnden och utbildningsnämnden vill utveckla potentialen för kulturturism, exempelvis Wik och Lennabanan. Flera privatpersoner och Åstråkens turismförening anser att Uppsala kommun måste slå vakt om de kulturvärden som finns ute på landsbygden och i våra tätorter, exempelvis kontakt med hembygdsföreningar.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Detta har tagits upp som en del av handlingsplanen kopplat till landsbygdsprogrammet.

Turism

Representanter för Uppsala vatten och avfall AB, Plan och byggnadsnämnden, Uppsala parkering AB och Brandförsvaret anser att lokalturism är viktig, vill se ett större fokus på besöksnäring och att programmet beskriver möjligheter istället för en allmän beskrivning. Åstråkens turismförening anser att samspelet mellan stad och land vad avser turistinformation är bristfällig och vill ha konkreta förslag för att stärka landsbygdssatsningen inom besöksnäringen.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I handlingsplanen tar kommunen upp att vi ska arbeta med att ta fram en strategi för hur kommunen ska arbeta med turism

Service och infrastruktur

Post

Föreningen Landsbygdspartiet oberoende är kritiska till att boende i Övre Jumkil skall hämta paket och andra försändelser i Vänge samt i Heby.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommunen har ingen rådighet över Post och telestyrelsen.

Bilvägar

Ett flertal synpunkter kommenterar en bristande infrastruktur gällande bilvägar. Flera privatpersoner och Åkerläna Bygdegårdsförening anser att det är av största vikt att vägunderhållet och att snöröjning sköts. LRF Mälardalen saknar en satsning på väginfrastruktur som ska möta en ökad förflyttning av närproducerade livsmedel, energi, och material inom kommunen. Vattholma Socialdemokratiska förening anser att trafiksäkerheten behöver ses över. Ett par privatpersoner anser att ökad inflyttning leder till att trafikplanen behöver ses över.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Det är till stor del statliga vägar på landsbygden och kommunen har liten rådighet över trafiksäkerheten på statliga vägar. I programmet och handlingsplanen tar vi upp att kommunen ska verka för dessa frågor.

Förskola och skola

Åkerläna Bygdegårdsförening, landsbygdspartiet oberoende, Oxsätra Åkerläna Tillsammans och ett flertal privatpersoner betonar att landsbygden behöver barnfamiljer för att utvecklas och menar att förskola och skola därmed bör prioriteras. Hur ser planerna för barnomsorg, förskola och skolor ut under programperioden?

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommunen arbetar aktivt med olika lokalförsörjningsplaner för förskola och skola. Här hittar man de framtida planerna på kommunens hemsida.

<https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/strategisk-forsorjning-av-utbildningslokaler-2016-2020/>

Gång- och cykelvägar

Många synpunkter från privatpersoner gäller önskemål om utökad infrastruktur och framkomlighet gällande cykeltrafik på Uppsalas landsbygd. Rasbo i samverkan och flera privatpersoner vill se cykelnätet byggas ut till tätorter och mellan mindre orter. Intresseföreningen Wattholma Bruksgårdar önskar en cykelväg utefter Fyrisån för anslutning till cykelvägen i Storstora.

Storstora socialdemokratiska förening, Åkerläna bygdeförening och flera privatpersoner efterfrågar en utökad säkerhet för cykeltrafik på landsbygden. Önskemålen gäller både en cykelväg separerad från bilväg samt belysning. Flera privatpersoner påpekar vikten av underhåll av cykelvägar, främst vintertid med snöröjning. Flera privatpersoner anser att påbörjade investeringar i cykelvägar till exempelvis Ulva kvarn, ett populärt utflyktsmål på Uppsalas landsbygd, bör fullföljas.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I landsbygdsprogrammet står det att kommunen ska verka för cykelvägar och arbetar också aktivt i regionförbundets arbete med en cykelstrategi för länet.

I landsbygdsprogrammet står att Trafikverket ansvarar för vägar och cykelvägar i stora delar av kommunen. Trafikverket vill förtydliga att Trafikverket inte äger frågan om var framtida satsningar på cykelväg eller förändringar längs vägnätet sker utan det sker i samverkan mellan stat, kommun och Regionförbundet Uppsala län. Regionförbundet håller i dagsläget på att ta fram en regional cykelstrategi som ligger till grund för hur statliga medel för cykel ska hanteras.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Detta är inarbetat i programmet.

Burvik Tomt AB, Burvik Golf Resort, Knutbybygden i Samverkan menar att god infrastruktur inte kan avses en ofärdig cykelväg till Länna.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Trafikverket har precis startat ett arbete med åtgärdsvalstudie för väg 282:an där man kommer utreda om och hur det ska byggas en cykelväg. Det är vattenledningar som är nedgrävda längs 282:an.

Kollektivtrafik

Representanter för miljö- och hälsoskyddsnämnden menar att kollektivtrafik är viktigt. Representanter för Fyrishov AB, idrotts- och fritidsnämnden, Rasbo i samverkan, Landsbygdspartiet oberoende och ett par privatpersoner önskar en satsning på utökad kollektivtrafik, även utanför stomlinjer mellan prioriterade orter. Några föreningar önskar att spårvägar byggs ut till fler orter. Ett flertal privatpersoner påpekar att de saknar en prisvärd kollektivtrafik med täta avgångar. De menar att en miljövänlig framtid behövs även fler tåg och stopp där spår redan är befintliga. En privatperson menar att det saknas en busslinje till Julmyra och att detta är skäl till att många flyttar från Julmyra.

Ett par privatpersoner upplever att kollektivtrafiken idag är opålitlig och lider av förseningar. Föreningen Oxsätra Åkerlänna Tillsammans saknar planer och riktlinjer för kommunikationer och trafiksäkerhet i glesbygdsområden och undrar hur planen ser ut för framtida kommunikationer till dessa områden? Föreningen och flera privatpersoner menar att ett mål borde vara enhetliga och låga avgifter oavsett var man bor.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Uppsala kommun är för en utökad kollektivtrafik men denna fråga sköts idag av Landstinget och framöver av Region Uppsala. Uppsala kommun samarbetar med dessa aktörer men saknar beslutsmandat. Ett nytt trafikförsörjningsprogram för Uppsala län antogs i september.

Representanter för Uppsala vatten och avfall AB anser att det gäller att skapa struktur kring stationerna, särskilt med service och infrastruktur. Representanter för Uppsala parkering AB hoppas att laddinfrastruktur ingår som alternativ för fossilfritt resande trots att det inte är ett drivmedel.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Tillsammans med Trafikverket och UL arbetar Uppsala kommun med strukturer kring stationslägen.

Föreningen Vårda Uppsala menar att kollektivtrafik och utbyggnad av kransorter behöver ske i samverkan. Helst att frågan gällande trafik prioriteras först. De är mycket positiva till

programmets förslag gällande 15-minuterstrafik i högtrafik samt trafikering dygnet runt och menar att detta kommer gynna boende på och besökare till orterna.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Det är kommunens viljeinriktning att det ska vara 15-minuters trafik, det är dock inte kommunen som har ansvaret för detta utan UL.

Teknik och bredband

Många inkomna synpunkter berör teknisk infrastruktur och bredband. Exempelvis menar ett flertal privatpersoner, representanter för UKFAB, Uppsala vatten och avfall AB, Burvik Tomt AB, föreningen Vårda Uppsala och LRF Mälardalen att bredband möjliggör för att arbeta hemifrån på distans, är en förutsättning för företag att etablera sig på landsbygden samt ha tillgång till information, kultur och nöjesliv.

Länsstyrelsen menar att kommunens mål för bredband skiljer sig från det som anges i remissversionen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) både vad avser procentsats och målar. Länsstyrelsen anser att när kommunens bredbandsprogram ska revideras borde den ha horisont 2030, precis som RUS. Om inte målet på 100 procent går igenom, bör målet om 95 procent anslutning (förslag i RUS-remissen) delas upp i procent för att anslutna hushåll och verksamheter i tätort respektive utanför tätort. Föreningen Oxsätra Åkerlännas Tillsammans undrar vad som händer med de 10 procent av kommunens medborgare som enligt målet inte kommer att få tillgång till de 0,1 Gbit/s år 2020?

Åkerlännas Bygdegårdsförening menar att bredbandsutbyggnaden sker för långsamt på landsbygden. Föreningen anser att programmet bör tydliggöra den skyldighet Post- och telestyrelsen har för att säkerställa bredbandsutbyggnaden även för de som inte räknas tillhöra de 90% som ska ha tillgång till snabbt och stabilt bredband senast år 2020.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Sedan Uppsala kommun började arbeta med bredbandsutbyggnaden år 2013 har utbyggnadsgraden ökat från 62% till 82% vid PTS senaste mätning. Detta motsvarar en ökning med ungefär 10 % per år. Idag finns bredbandsprojekt i samtliga delar av kommunen och inom några år kommer kommunens mål om en täckningsgrad på 90 % att vara uppfyllt. Uppsala kommun har haft en av de snabbaste utbyggnadstakterna i Sverige.

Gällande att Bredbandsprogram för Uppsala kommun 2013 – 2020 enbart satt 90 % som mål och att det gick att tolka det som att 10 % inte skulle få något stämmer inte. Resterande 10 % var helt enkelt inte inräknade i målet till och med 2020 utan tanken var att dessa skulle komma med i ett senare skede. Att anta ett högre mål ansågs med rådande förhållanden 2013 inte rimligt att uppnå. Idag är läget annorlunda.

Under 2017 kommer Uppsala kommuns bredbandsprogram att uppdateras. Vilket mål som här sätts upp är ännu inte klart men en höjning från dagens nivå kommer att ske.

Parkering och pendlarparkering

Representanter för Uppsalahem, Rasbo i Samverkan Wattholma Bruksgårdar och Uppsala parkering AB menar att pendlarparkeringar behöver byggas och finnas i anslutning till staden. Även representanter för plan- och byggnadsnämnden menar att pendlarparkeringar underlättar kontakten mellan stad och land. Åkerlännas Bygdegårdsförening tycker att det behövs pendlarparkeringar intill Upplands Lokaltrafikens stomlinjer.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I översiktsplanen har flera strategiska platser för pendlarparkering pekats ut. Utefter stråken är dock inte enbart kommunens ansvar att bygga pendlarparkeringar, kommunen ska därför aktivt verka för fler pendlarparkeringar längs de regionala stråken.

Service

Flera inkomna synpunkter gäller avsaknad av service på landsbygden. LRF Mälardalen och Wattholma bruksgårdar är positiva till att ett av landsbygdsprogrammets huvudmål handlar om en god samhällsservice. Åstråken turismförening, Åkerlänna Bygdegårdsförening samt representanter för Uppsala parkering AB och Brandförsvaret anser att alla kommunens invånare behöver tillgång till samhällsservice som en förutsättning för att företag och boende ska kunna fungera i hela kommunen. Ett flertal privatpersoner menar att exempelvis mataffär och biblioteksbuss saknas på landsbygden. Även vårdcentraler nämns som en viktig servicefunktion för medborgares hälsa och trygghet.

Representanter för miljö- och hälsoskyddsnämnden önskar att sociala faktorer ska inkluderas i programmet, exempelvis biblioteksbussar och möjligheten till viss service via den. Även postservicen kan utvecklas. I kommunen finns en ojämn nivå på servicen; hur kan man mäta den? Och hur kan man arbeta med det?

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Uppsala kommun vill genom landsbygdsprogrammet verka för ökad servicenivå på kommunens landsbygd.

Skolskjuts

Flera privatpersoner uttrycker önskemål om flera skolskjutsar på landsbygden. En privatperson menar att en buss passerar aktuell hållplats utan att plocka upp ett flertal barn som har rätt till skolskjuts. Föreningen Oxsätra Åkerlänna Tillsammans menar att ett rimligt mål är att inget barn ska behöva tillbringa längre tid än en timme på väg till och från sin skola. Åkerlänna Bygdegårdsförening menar att skolskjutsar måste anpassas efter elevernas verkliga behov.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Skolskjuts är ett åläggande som ligger på kommunen utifrån skollagen, skollagen definierar skolskjuts som resa till och från skoldagens början och slut. Skollagen säger att skolan/kommunen kan utforma skjutsen på det sätt som är bäst för kommunen samordningsmässigt och ekonomiskt.

Skollagen säger även att föräldern är ytterst ansvarig för att barnen kommer till skolan. Utifrån detta ramverk försöker kommunen att ge skolskjuts till barnen utifrån deras behov. Dock väljer man andra lösningar än den som lagen kräver av oss, som att välja en annan skola än den kommunen skulle placerat dem i, eller att vara kvar på fritids för sedan åka, så är inte kommunen längre ansvarig, utan föräldern bär ansvaret. Man kan då få ett skolkort till skolan, men kommunen ansvarar inte för barnets säkerhet och trygghet.

Har man särskilda behov kan man bortse från avstånd till skola. Sådana särskilda behov, som innebär eventuella särskilda transporter eller hjälpmedel, ska dock styrkas med intyg på behovet.

Vatten och avlopp

Representanter för UKFAB föreslår att enskilda vatten och avloppslösningar bör inkluderas i programmet, exempelvis i form av rådgivning. Föreningen Landsbygdspartiet oberoende

menar att reglerna för enskilda avlopp i glesbygd bör förenklas. Åkerlänna Bydegårdsförening anser att översiktsplanen bör innehålla en tydligare beskrivning för hur kommunen tänkt skapa förutsättningar för alla typer av flerbostadsprojekt på platser/områden som saknar anslutning till det kommunala vatten- och avloppssystemet.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I handlingsplanen står det att kommunen aktivt ska arbeta med rådgivning på plats. I arbetet med översiktsplanen har utredningar gällande både reningsverk och vattentillgång gjorts.

Vägförening

En privatperson ifrågasätter varför vägföreningar sköter underhållet kring Knutby och menar att det är en uppgift för gatukontoret. En privatperson citerar programmet "Alla innevånare i kommunen ska behandlas likvärdigt" och menar att det är ett konstaterande som får konsekvenser. Medlemmen menar att den av Bälingeby Vägförening inlämnade ansökan till Uppsala kommun om att inte längre ansvara för allmän platsmark vilar på principen om likabehandling.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Vägföreningar sköter vägunderhåll på grund av att det står i de specifika detaljplanerna att det ska vara enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark. Bälingeby's ansökan fick avslag på grund av att kommunen inte har någon rutin för att ta över huvudmannaskap och behöver titta på konsekvenserna för det eftersom det får stor påverkan på kostnader, organisation m.m. Det är ett arbete som tar tid.

Lokalt hållbart engagemang

Jämställdhet och inkludering

En privatperson menar att landsbygdsprogrammet behöver bli mer inkluderande och lättförståeligt. Representanter för Uppsala Parkering AB anser att "Ett hållbart och jämställt engagemang" behöver konkretiseras. Representanter för socialnämnden och omsorgsförvaltningen anser att målen inte stämmer överens med rubriken. Representanter för plan- och byggnadsnämnden anser att begreppet samarbetsstruktur behöver förtydligas. En privatperson och representanter för arbetsmarknadsförvaltningen och socialnämnden anser att jämställt bör ersättas av jämlikt. Detsamma gäller mångfald kopplat till kultur och etnicitet. Representanter för UKFAB föreslår att programmet ska innehålla rådgivning för skapande av organisatorisk infrastruktur. (För fler förslag se "Idéer – Jämställdhet, inkludering och engagemang"). Brandförsvaret menar att unga måste få vara delaktiga och engagerade.

Stadsbyggnadsförvaltningen svar: Kommunfullmäktige har tagit beslut om att det framför allt är jämställdhet och ungas perspektiv som ska tas i beaktning i de kommunala styrdokumenterna. Jämlikhetsperspektivet är också inkluderat i omskrivningarna i programmet. För kommunen är det viktigt att man tillsammans med det ideella skapar strukturer som gör att kommunen kan svara upp mot det engagemang som finns.

Fritid, aktiviteter och föreningsliv

Ett flertal privatpersoner saknar tydliga mål för en rik fritid i programmet. En privatperson uttrycker önskemål om fler fritidsaktiviteter på landsbygden som riktar sig mot alla. Åkerlänna bygdegårdsförening önskar att kommunen fortlöpande för en tät dialog med byalag, aktionsgrupper och föreningsliv samt boende på orten vad det gäller den service som beskrivs i landsbygdsprogrammet. Föreningen upplever att det saknas någon typ av styrdokument som juridiskt inkluderar även de som bor utanför de centrala delarna och tätorterna.

Stadsbyggnadsförvaltningen svar: I landsbygdsprogrammet lyfts vikten av exempelvis natur och kultur som kan skapa förutsättningar för en rik fritid. Kommunens har som avsikt att ha en fortlöpande och tät dialog tillsammans med de som bor, verkar och lever på landsbygderna.

Ekosystemtjänster och jordbruk

Länsstyrelsen i Uppsala län är positiv till att programmet lyfter klimat- och miljömål liksom ekosystemtjänster. Länsstyrelsen vill även understryka att djuren och naturtyperna är viktiga för samspelet mellan land och stad. Länsstyrelsen och föreningen Vårda Uppsala vill framhålla att jordbruksmark utifrån de areella näringarna ska skyddas från bostadsbyggande. En privatperson menar att landskapsbilden av Uppsalaslätten bör bevaras och förbättras på vissa ställen.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Jordbruksmarken och bebyggelseutvecklingen hanteras i översiktsplanen och inte i landsbygdsprogrammet. Att naturtyper och betesdjur är viktiga lyfts också i landsbygdsprogrammet.

Satsning utanför tätort

Ett flertal inkomna synpunkter berör önskemål om satsningar utanför prioriterade tätorter. Ett par privatpersoner, Åkerlänna bygdegårdsförening, Rasbo i Samverkan, Oxsåtra Åkerlänna Tillsammans och Burvik Golf Resort saknar en beskrivning på hur utveckling ska verkställas

och genomföras utanför de prioriterade tätorterna. En privatperson håller med om att det är angeläget att "alla invånare i kommun behandlas likvärdigt" och anser att med stöd av Landsbygdsprogrammet bör följande åtgärder vidtas för tätorten Bälunge i det kommande arbetet för att förverkliga programmets intentioner och mål. Rasbo i samverkan saknar Gåvsta i programmet.

Stadsbyggnadsförvaltningen svar: Översiktsplanen visar den långsiktiga inriktningen i den fysiska planeringen. Gåvsta är en prioriterad tätort och omnämns i landsbygdsprogrammet. Att satsa i de prioriterade tätorterna är bra för landsbygden, det gynnar servicen. Tätorterna är nav till sina omland. I områden som inte har större tätorter har servicenoderna en viktig roll.

Coompanion håller med om att kommunen har en aktiv roll i dialog och samarbeten inom området. Det behöver inte innebära att kommunen är den drivande parten. Med fungerande lokala överenskommelser och IOP-avtal kan bygdernas särskilda behov lyftas, belysas och lösas på sätt vi kanske inte ser idag.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: IOP tas upp som en möjlighet i landsbygdsprogrammet. Finns drivkraften att lösa behov lokalt står inte landsbygdsprogrammet i vägen för detta. Landsbygdsprogrammet handlar främst om kommunens intentioner inom landsbygdsutveckling.

Genomförande

Många inkomna synpunkter har handlat om hur landsbygdsprogrammet praktiskt ska genomföras. Ett flertal privatpersoner, föreningen Wattholma Bruksgårdar, Coompanion, Rasbo i samverkan betonar att Uppsala kommun behöver gå från ord till handling. Även representanter för miljö- och hälsoskyddsnämnden, Uppsala vatten och avfall AB och Länsstyrelsen anser att det är nödvändigt att koppla en handlingsplan till programmet och att insatsområdena följs upp. Handlingsplanen bör innehålla tydliga mål, tidsplan och tillvägsgångssätt för att uppnå målen, då detta inte tydligt framgår i programmet. Länsstyrelsen är också intresserad av att veta hur handlingsplanen ska tas fram, förankras och kvalitetssäkras.

Coompanion önskar ett större fokus på föreningar och Uppsala kommuns lokala överenskommelse (LÖK). Representanter för Fyrishov AB, IHUS, Skolfastigheter AB och idrotts- och fritidsnämnden saknar en ansvarsfördelning i programmet. Rasbo i samverkan menar att kommunens roll som aktör mellan olika verksamheter, myndigheter och samarbetspartners bör utvecklas mer i programmet. Föreningen efterfrågar även ett avsnitt av hur den årliga uppföljningen ska gå till och vem som är huvudansvarig. Representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialnämnden menar att det är viktigt med länsgränser och samverkan med andra kommuner och landsting.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Det som efterfrågas tas upp i handlingsplanen. Handlingsplanen tas fram inom den kommunala organisationen och styr det kommunala arbetet. Föreningslivet har en väldigt viktig roll inom landsbygdsutvecklingen.

Prioritering

Wattholma bruksgårdar föreslår följande prioritetsordning: 1. Bostadsbyggande 2. Service och infrastruktur 3. Samspelet stad och land 4. Ett hållbart och jämställt engagemang

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Det finns ingen inbördes prioriteringsordning.

Kontakt med offentlig sektor

Ett flertal privatpersoner har kommenterat en bristfällig kontakt med tjänstemän och politiker. Det finns önskemål om fler besök av politiker ute på landsbygden. En privatperson menar att Julmyra inte är inkluderat trots att det är en landsbygd med många invånare.

Burvik Tomt AB, Burvik Golf Resort, Knutbybygden i Samverkan vill att kontakten mellan kommunens tjänsteman, politiker och landsbygden ska återskapas samt att det ska tillsättas en Landsbygdsdirektör eftersom det finns en Stadsdirektör. Anonym menar att myndighetsutövningen är bristfällig och ofta upplevs som långsam.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: I handlingsplanen tas det upp att kommunledningen ska göra fler besök på landsbygderna. Julmyra tillhör Heby kommun.

Integration

Föreningen Wattholma Bruksgårdar saknar en diskussion kring integrationens möjligheter och betydelse för kommunens landsbygd i programmet. Även Länsstyrelsen, representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialnämnden anser att integration och landsbygdsutveckling är nödvändigt att arbeta vidare med.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Integration är stor möjlighet för landsbygden, vilket även står i den nya versionen av landsbygdsprogrammet.

Mål

Ett par privatpersoner, Coompanion och representanter för UKFAB saknar tydligare och mätbara mål. I övrigt anser de att målen är korrekt prioriterade. Representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialnämnden upplever att målen är inkonsekventa. Coompanions kommenterar att "Samspelet mellan stad och land" saknar skarpa och framåtsyftande mål. Coompanion vill att kommunen uttalar ett stöd för nya samarbeten med civilsamhället genom inrättande av IOP (idéburet offentligt partnerskap). Representanter för plan- och byggnadsnämnden anser att målen saknar koppling till verkligheten.

Länsstyrelsen anser att Uppsala kommuns landsbygdsprogram med tidsram 2017-2023 är förvirrande och att både titel och tidsram kan förväxlas med det nationella landsbygdsprogrammet 2014-2020. Länsstyrelsen i Uppsala län menar att målen i handlingsplanen och programmet bör ha indikatorer och göras mer specifika för att underlätta uppföljningsprocessen. En privatperson menar att målen bör formuleras utifrån det Uppsala kommun kan påverka. Samma privatperson menar att rubriken "Tillsammans blir vi Sveriges bästa landsbygdskommun" bör omformuleras till "Tillsammans kan vi bli Sveriges bästa landsbygdskommun". Representanter för socialnämnden föreslår att "öka förutsättningar" ersätts med "skapa förutsättningar".

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Kommunfullmäktige har antagit att kommunen ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Eftersom det är många olika aktörer involverade i landsbygdsutvecklingen måste vi arbeta tillsammans och därav rubriken, tillsammans blir vi Sveriges bästa landsbygdskommun.

Handlingsplanen tar upp både indikatorer, uppföljning och åtgärder för att nå målen uppsatta i programmet. Det är vanligt att kommuner antar egna landsbygdsprogram kopplade till den kommunala organisationen.

Styrdokument

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att Regional utvecklingsstrategi i Uppsala län 2017-2020, Regionalt serviceprogram för Uppsala län 2014-2018 och kommunens bostadsförsörjningsprogram samt Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 är relevanta styrdokument att lyfta fram i programmet. Länsstyrelsen ser mycket positivt på den uppföljning som kommunen till utveckla. Programmet har fokus på Upplandsbygd och lokalt ledd utveckling men det finns fler finansomöjligheter för boende, företagare och föreningar på landsbygden, såsom nationella medel och olika EU-fonder.

Stadsbyggnadsförvaltningens svar: Detta finns mer i den senaste versionen av landsbygdsprogrammet och handlingsplanen.

Bilaga 1- Lista över instanser som svarat

Instanser	Yttrande med synpunkter
Plan- och byggnadsnämnden	Genom remisskonferens
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Genom remisskonferens
Idrott- och fritidsnämnden	Genom remisskonferens
Socialnämnden	Genom remisskonferens
Arbetsmarknadsnämnden	Genom remisskonferens
Kulturnämnden	Genom remisskonferens
Omsorgsnämnden	Genom remisskonferens
Utbildningsnämnden	Genom remisskonferens
Uppsala vatten AB	Genom remisskonferens
Uppsala hem AB	Genom remisskonferens
Uppsala fastighets AB	Genom remisskonferens
Fyrishov AB	Genom remisskonferens
Skolfastigheter	Genom remisskonferens
Myndigheter	
Trafikverket	x
Landstinget Uppsala län	x
Länsstyrelsen Uppsala län	x
Naturbruksgymnasiet Jälla	x
Föreningar	
Intresseföreningen Wattholma Bruksgårdar	x
Coompanion Uppsala län	x
Åkerlänna bygdegårdsförening	x
Åkerlänna Oxsätra Tillsammans	x
Åstråkens turismförening	x
LRF Mälardalen	x
Burvik Golf	x
Knutbybygden i samverkan	x
Föreningen Vårda Uppsala	x
Rasbo i samverkan	x
Politiska partier	
Landsbygdspartiet oberoende	x
Vattholma socialdemokratiska förening	x
Storvreta socialdemokratiska förening	x
Funbo socialdemokratiska förening	x
Privatpersoner	
18 yttranden	x